

DIRVA

THE FIELD

Nr.28

Balandžio-April 9, 1959

Cleveland, Ohio

Lietuvos naujienų atranka

BUVĘ ŪKININKAI TEBEGYVENA VIENKIEMIUOSE

Planai sau, o gyvenimas sau.- Kaitalioja apylinkių ribas.

"Tiki šiol apie 300 tūkstančių kolūkiečių šeimų vis gyvena viensėdžiuose", — rašo Tiesa kovo 26 d. Kolchozų centruose bandoma statyti naujų namų. Jų per metus dabar jau esą pastatoma kiek daugiau, negu pernai ar užpernai, bet vis dar tik apie 4 tūkstančius per metus. Šitaip statantis, vienkiemiai galėtų būti sukelti į kolchozų centrus tik per 75 metus. O norima, kad per ateinančius 12 metų vienkiemiai nebelskų, kad

visi žemdirbiai gyventų kolchoziniuose "miesteliuose", vadinamuose gyvenvietėmis. Tam tikslui statybos tempą kolchozuose reikėtų padidinti daugiau kaip šešeriopai ir kasmet pastatyti bent po 25 tūkstančius naujų gyvenamųjų namų. Tokio pagreitinėjimo negalima tikėtis, kadangi viena iš didžiausių kliūčių yra planavimas. Vienas garsus kolchozas prie Panevėžio jau penktą kartą gavo susipažinti su jiems numatytu

gyvenviečių planais, ir mano penktą kartą su jais nesutikti, nes viena gyvenvietė suplanuota taip, kad ją kerta plentas, o per kitos vidurį turėtų eiti geležinkelis. (Tas kolchozas didelis, todėl jam planuojamos dvi gyvenvietės). Kadangi planai taip sugaišta po keletą metų, o vienkiemiuose trobėsiai sensta, tai žmonės statosi trobas ant senų pamatų, vienkiemiuose, nors vienkiemiai siekiama išnaikinti...

Planuose trobos numatomos maždaug "miestiškos" — su voniomis, mūrinės ar kitokios medžiagos, bet iš tikrųjų 93% visų 1951-1957 metais kolchozuose pastatytų namų yra mediniai, dauguma jų — tik iš vienkiemų pervežtos ir perstatytos apysenės trobos, o kai kurios ir iš šviežių rąstų.

Apie pusę kolchozų dar nėra net išrinktų vietų, kuriose turėtų būti gyvenvietės. Iš maždaug 1000 kolchozų, kur gyvenviečių vietos jau parinktos, 804-iems yra padaryti ir planai, bet tik apie 400 tų planų esą priimti. Tokiu būdu, tik maždaug penktadalyje kolchozų kėlimasis iš vienkiemų gali prasidėti, jei nesusidarys kitų kliūčių.

PANAIKINA JONIŠKELIO RAJONĄ

Oficialiai nuo kovo 18 d., o iš tikrųjų jau ir nuo anksčiau (kovo 15 jau neberinko to rajono tarybos) nutarta panaikinti Joniškėlio rajoną. Pietinė jo dalis priskiriama prie Panevėžio rajono, o didžiūma, su pačiu Joniškėliu, prie Pasvalio.

KAS TAI YRA APYLINKĖ

Sovietinė administracija Lietuvą yra padalinusi rajonais ir apylinkėmis. Rajonai atstoja buvusius apskrines (Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Tadas Meckauskas
4207 Euclid St.
E. Chicago, Ind.

Tautinės Sąjungos ir Vilties Draugijos suvažiavimai jau ne už kalnų. Jie įvyks gegužės 30 ir 31 dienomis Detroito. Nuotraukoj Tautinės Sąjungos seimo dalyviai Philadelphiajį vykusiam seime. Ir kai žiūri į tą nuotrauką, prisimeni, kiek brangių ir įdomių vyrų jau nėra mūsų tarpe: adv. A. Olio, prof. J. Žilinsko, bankininko Brenzos, Dr. M. J. Colney. Tik dar reikia džiaugtis, kad į jų vietą ateina jaunosios jėgos, kurių, reikia tikėtis, šiame seime jau bus gausu.

Debesys virš Vidurinių Rytų

Komunistai įsigali Irake

Irako diktatorius Abdul Karim Kassim buvo susitikęs su britų naftos bendrovės aukštu pareigūnu ir tarėsi 2 valandas. Bagdado radijo pranešime sakoma, kad buvę aptariamai "tam tikri svarbūs klausimai, liečiantį naftą ir jos produkciją". Pasitarimas sukėlė spėjimus, kad Kassimas, komunistų skatinamas, rengiasi nacionalizuoti užsieni ečią investicijas, kad arabų kraštuose įgytų didesnio populiarumo.

Suezo kanalu praplaukė sovietinis laivas "Gruzija", gabenąs 855 ginkluotus kurdų kilmės vyrus. Iš Odesos išplaukusio laivo dokumentuose kelionės tikslu buvo pažymėti Tolimieji Rytai, tačiau stebėtojai sako, kad laivas greičiausiai plaukias į Irako uostą Basrą (Persijos įlankoje), ir tie Rusijos kurdai greičiausiai esą pirmieji savanoriai Irako organizuojamam svetimąjų legionui. Jie gali būti integruoti į vieną iš dviejų naujųjų rinktinių Kassimo divizijų, apginkluojamų sovietiniais ginklais ir ruošiamų kuriai nors būsimai militarinei avantiūrai.

Londono ir Washingtono užs. reik. ministerijos dėl abiejų žinių dar nieko aiškaus nepasisakė, pasiteisindamos negavusios pilnų duomenų. Tačiau iš tikrųjų laikomasi kraštutinio atsargumo, kad perankstyvu komentarų Irako neuždarius už geležinės uždangos, kuri faktiškai jau baigia jį apsupti.

Vakarams Kassimas tebėra "paslaptinis vyras", kuris ieško "savo neutralaus kelio" tarp Rytų ir Vakarų. Jo vyriausybė oficialiai taip pat nėra komunistinė. Tačiau tai iš tikrųjų tėra antraeilės reikšmės faktai. Svarbiausia: jis leidžia komunistams Irake kasdien įsigyti vis daugiau galios.

Didžiausią progą sustiprinti savo pozicijas komunistams suteikė praeitą mėnesį užgniaužtas Mosulo sukilimas (dešimtas prieš Kassimą per 8 mėnesius). Tariamai stengiamasi krašte atstatyti tvarką, jie įsitvirtino visose raktinėse pozicijose, į kurias tylois skverbėsi nuo praeitos vasaros.

Komunistai jau kontroliuoja visą Irako spaudą, radiją ir oficialiąją propagandą. Irako spaudos cenzūrius atrodo turįs daugiau galios už patį Kassimą. Pvz., Kassimas neseniai įsakęs prislopinti propagandą prieš Nasserį, tačiau ligšiol ji nesušvelnėjo.

Komunistai taip pat tvarko Irako švietimą, administruoja pramonės vystymo planus, ūkinę programą. Jie turi svarbiuosius postus kariuomenėje. Kassimo kabineto nariai turi gauti jo sutikimą.

Visos antikomunistinės grupės jau sugniuždytos. Po nepasisekusio sukilimo valymai buvo praversti pagal komunistinę sistemą, ir visi žinomi antikomunistai nužudyti, areštuoti arba policijos prižiūrimi.

Trumpai tariant, komunistų rankose yra jau visa, išskyrus oficialius vyriausybės postus.

Kelerius metus Maskva siekė užvaldyti arabus Nasserio rankomis. Po Mosulo sukilimo, kuris, kaip kai kurie šaltiniai sako, buvęs komunistų išprovokuotas ir vėliau pačių komunistų numalšintas, arabų pasauly išryškėjo Kassimo figūra. Chruščiovas iškeikė kartais savarankišką bandžiusį būti Nasserį ir pradėjo kurti mitą lankstesnio įrankio — Kassimo, kuris taip pat svaioja: "per trejus metus padaryti Iraką stipriausia Vid. Rytų valstybe ir suvienyti visus arabus".

(Nukelta į 2 psl.)

NAUJAUSIOS ŽINIOS

- Vak. Vokietijos kancleris Adenaueris nelauktai paskelbė, kad jis sutinkąs kandidatuoti į prezidento postą. Kanclerio postą greičiausiai užims Dr. Ludwig Ehrhard. Netikėtas Adenauerio apsisprendimas sukėlė didelį nustebimą Vakarų sostinėse. Manoma, kad jo pasitraukimas galės silpninti Vakarų pozicijas derybose su sovietais.

- Indijos premjeras Nehru užtikrino, kad Tibetui bus stengiamasi pagelbėti diplomatiniais keliais, tačiau tiesioginės "intervencijos" Indija vengsianti.

- Nepaisant sovietų grasinimų, kad aukščiau negu 10,000 pėdų skrendą lėktuvai galį susilaukti "incidentų", JAV paskelbė, kad netrukus būsiąs pasiųstas į Berlyną kitas C-130 lėktuvas, skrendąs 25,000 aukšty.

- Argentinos vyriausybė davė 48 val. laiko Sovietų pasiuntinybės patarėjui Nikolajui Belovui apleisti Argentiną, kadangi jo veikla nesiderina su jo diplomatinėmis padėtimis, ir jis kišosi į Argentinos vidaus reikalus.

- Maršalas Montgomery balandžio 28 d. vyks į Maskvą pasimatyti su Chruščiovu ir aptarti nesutarimus tarp Rytų ir Vakarų.

- Kovo mėnesį iš komunistų valdomos dalies į vakarų Berlyną atbėgo 9,039 asmenys.

Į konkursą, kurį rengia Dirva ir įvyks gegužės 2 d. Clevelande, užsirašė dalyvauti čia gimusi trečios kartos lietuvaitė Juliana Luiza, sopranas. Ji Cleveland Institute of Music studijuoja dainavimą ir jau keletą kartų yra pasirodžiusi televizijos programose.

Vyt. Valaičio nuotrauka "Ginčas", už kurią jis foto žurnalo "U. S. Camera" skelbė konkurse šių metų pradžioje laimėjo pirmąją premiją. Konkurse dalyvavo 58 kraštų fotografai su 82,323 nuotraukomis ir pirmoji vieta teko mūsų tautiečiui V. Valaičiui. Nuotrauką spausdiname tik dabar, gavę iš U. S. Camera leidyklos specialiai atsiųstą kopiją ir sutikimą ją panaudoti Dirvoje.

-- Koks gaivus tų laukų kvapas!...

DIRVA

★★★
THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit). 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344.

Išsina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJŲ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Veidmainingi pagerbimai

EMILIJA ČEKIENĖ

Šiandien jau visas laisvasis pasaulis gerai pažįsta komunistų tikrąjį veidą, jų grobuoniškus kėslus į kiekvieno individo teisę ir laisvę gyventi, o taip pat ir gyvenimą visų pavergtųjų tautų kraštuose.

Jų žiauri priespauda neaplenkia nei jauno nei seno, nei ką tik gimusio kūdikio, išstremiant jo tėvus vergų darbams ir mirčiai. Tačiau, labiausiai nuo komunizmo santvarkos kenčia tarybinė moteris, ant kurios pečių gula visa išardytos šeimos našta, jos vaikų ateitis, kova už duonos kąsnį, o prie to dar komunistų partijos primestas reikalavimas, kad "tarybinės moters skirtų savo jėgas ir žinias, visą savo talentą komunistiniam darbo žmonių sąmoningumui kelti, augančiajai karčiai diegti komunistinę patįrą ir darbą, tarybinę patriotizmą ir internacionalizmą, auginti komunistui ištikimą naująją kartą, išugdyti joje tvirtus komunistinės moralės principus", ką itin pabrėžia Vilniaus "Tiesa", 1959 m. kovo 8 d., minėdama Tarybinės Moters dieną.

O jų moralę aiškiausiai apibūdina pats Leninas tokiomis žodžiais:

"Jeigu žmonės kalba apie moralę, mes sakome: moralė komunistui yra stiprioje, vieningoje drausmėje ir sąmoningoje žmogaus kovoje prieš išnaudotojus. Mes tikime į amžiną dorovę ir mes atmetame moralę, kaip pasakas. Tas yra mums morališka, kas padeda proletariato klasės kovai..." (Essentials of Lenin, 2 tom. 670 psl.).

Todėl nenuostabu, kad šitaip jų aiškinamai moralei visai nekenkia vergų naudojimas patiems sunkiausiems darbams šiaurės miškuose. Turint nemokamą ir pusbdžiū išlaikomą darbo vergų jėgą, bėpigū ir piktintis JAV ginklavimosi išlaidomis, su kuo smulkiai supažindina Tiesos kovo 6 d. numeris, reikšdami bereikalingą ir klatingą užuojautą Amerikos darbininkams.

Dar negana to, kad išstremia į nežinią mažamečių tėvus ir nuo tėvų jaunuolius, bet stengiasi kiekvienam lietuviui įkalti, kad jų tėvynė ne vien Lietuva — tėvų ir protėvių žemė, bet visa Tarybų Sąjunga su visomis vergų stovyklomis, ir ji visa turi būt brangi ir miela. Dėl to lietuvi dar išgyvena ir tautinį persekiojimą, kas neliečia rusių moterų, nes tautiškas kenkia internacionalizmui. Tai vaizdžiai parodo dar ne taip senai Ukrainai sukurta himnas, iškelias gimtosios žemės meilę, kuris 1951. 7.

1 d., Maskvos "Pravdos" buvo pasmerktas šiais žodžiais: "Juo reiškiamas siekimas išsiskirti ir užsidaryti savo tautiniam kevalė"...

Taigi, nesunku suprasti, kokią dvasinę kančią pergyvena lietuvi, kai jos vaikai tokios moralės principais pagrįstose valdžios įstaigose yra auklėjami, nes pačios moters sąmoningai nuo šeimos atitraukiamos, prievarta verčiamos priklausyti komunistinėms organizacijoms, lankyti bevertes pasikaitas, kitaip darbą prarastų.

Tokių organizacijų lygi būdingai aptarė Muencheno (Vokietijoje) Infratest instituto nesenai apklaustinos iš rusų zonos atbėgusios vokiečių, kurių skaičius siekia apie 600. Tarp kitko jos sakė: "(ordinaire Weiber) pilna nešvankių moterų, o valdyba — žmonijos atmatė..."

Ir to viso akivaizdžiai Tarybų Sąjungoje kasmet kovo 8 dieną apgaulingai švenčiama Tarybinės Moters pagerbimo diena, kurios progą Tiesoj tarp kitko rašoma:

"... Seniau moteris galėjo plūktis diena iš dienos, nieks nelaikė jos darbo darbu — didelis čia daiktas, kad vištą užleidai, kiaušę paluobei. O dabar ką mes matome? Tų kiaušinių šėrikų krūtines puošia aukso ordinarai ir jie gali puošti kiekvienos iš mūsų krūtine... Šiandien matome šimtus Tarybų Lietuvos moterų apdovanojimų ordinarais ir medaliais..."

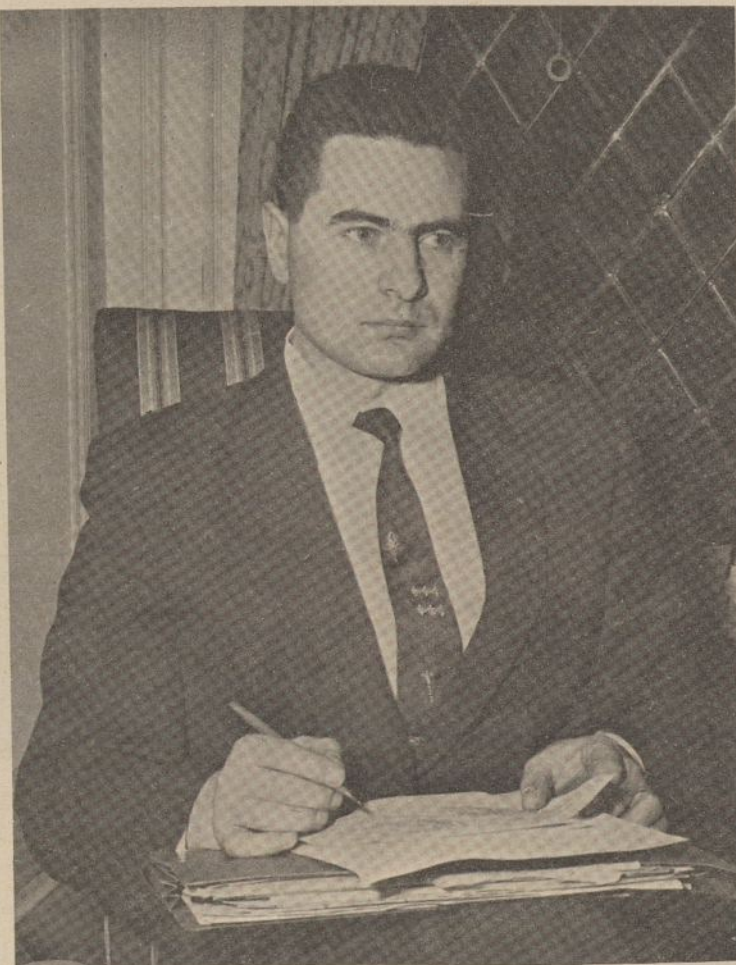
Bet gi ten pat patalpinti apdovanojimų moterų veidai nerodo jokio džiaugsmo tais medaliais, iš jų spindi priespauda ir nusiminimas. Ir kuo jos džiaugsis, juk alkanas brangiausia dovana yra duona, belaisvių laisvė, o ne medaliai.

Ir tai patvirtina aukščiau minėtos grįžusios vokiečių, visiškai paneigdamas socialistinę santvarką ne ideologiniu bet grynai praktišku požiūriu, jog ten trūksta gyvybinių reikiamų prekių, kurios nors kartais ir gaunamos, bet labai menkavertės, o ir perteklius tuščios melagingos propagandos. Visa tai gyvenimą daro nepakenčiamą.

Ko gi komunistų partija praktiškai reikalauja iš tarybinės moters už tuos medalius?

Na gi paprasčiausio, bet neįvykdomo darbo, tai žengti pirmose komunisto statytojų gretose visose srityse; kiaušinių šėrikams priauginti dvigubą svorį, statybininkams — pagreitinti statybą ir užbaigti prieš laiką, fabriku darbininkams — iki kitų metų kovo 8 d. vir-

V. Kamantas - inžinierius

Inž. V. Kamantas.

Malonu mūsų bendruomenei pranešti gerą žinią: 1959 kovo-20 Fenn College Clevelande Vytautas Kamantas baigė mokslus, gaudamas mechaninės inžinerijos inžinieriaus diplomą (Bachelor of Mechanical Engineering).

Naujasis inžinierius gimė 1930 kovo 25 Lietuvoje, Šilutėje. Keturias klases baigė šakių žiburio gimnazijoje. Gimnaziją baigė 1949 kovo 14 Vokietijoje, Eichstaete. Į Ameriką atvyko 1949 rugsėjo 17. Metus pagyvenęs New Yorke, 1950 lapkr. mėn. persikėlė į Clevelandą. Čia vieneri metai fabrike, du metai JAV kariuomenėje, penkeri metai studijų. Šiuo metu dirba Avery Engineering kompanijoje Clevelande kaip projektų inžinierius.

V. Kamantas nėra tik savos specialybės, bet ir visuomenės žmogus. Jį mato me veikiant skautuose, studentuose, bendruomenė. Jo paties prisipažinimu, maloniausia veikti buvę skautų eilėse, kur turėjęs skiltininko, draugininko, tuntininko ir kt. pareigas. Baigė tautinius pasaulinius skautų vadų kursus (Gilwell), yra skautas vytiis, turi skautininko laipsnį, apdovanojtas Liet. Skautų Sąjungos

šyti darbo normą bent du kartus, o karių melžėjoms dvigubai pieno primelžti. Tačiau tokio reikalavimo viena melžėja Birutė Matulytė rimtai išsigančiodi, ir, kai kitos pasižadėjo vietoj iki šiol per metus primelžiamo 1700 kg. pieno, primelžti dvigubai, tai Tiesos žodžiais tvariant, ji tik pečiaiis gūčiojo ir sušuko:

"Daugiau, kaip 2000 kg. neprimelšiu. Iš karvės ne išspausi. Nebent... pažadėsi... patiešys..."

Tokiomis tad nuotaikomis ir reikalavimais Tarybų Sąjungoje kasmet pagerbiamos moterys.

Gi mes, laisvojo pasaulio lietuvių savo sesėms vietoj iškilmingų sveikinimų, galėtume siųsti tik nuosirdžios užuojautos, kaip 1921 m. kovo 8 d., Tarybų Sgoj prievarta suvartoms, tos dienos švęsti moterims siuntė sveikinimus, dar ką tik už komunizmą kovoje, bet jau taip greit suspėjė juo nusivilti ir prieš jį sukilę, tačiau tuo metu vėl buvę laisvi, iš Kronštato salos:

"... Tarp patrankų griausmo ir granatų ugnies, kuri į mus atkreipta LIAUDIES PRIEŠ K O M U N I S T Ų, siunčiame jums broliškus sveikinimus iš Kronštato laisvės salos.

Vėliavos žymeniu ir ordinu Už nuopelnus. 1947 dalyvaavo pasaulinėje skautų jamboree su lietuvių skautų reprezentaciniu vienetu. Dabar Liet. Skautų Sąjungos Tarybos narys.

Aktyvus taip pat ir lietuvių studentų veikloje. Buvo Clevelando skyriaus valdybos narys, yra šio skyriaus kontrolės komisijoje, buvo Liet. Studentų Sąjungos kontrolės komisijos pirminku, "Studentų Gairių" redakcinio kolektyvo nariu. V a d o vaudamas komitetui "Lituanus" žurnalui remti, sugebėjo išvystyti didelę akciją, davusią žurnalui kelis tūkstančius dol.

V. Kamantas priklauso tai mūsų jaunimo daliai, kuriai rūpi lietuviška mūsų išeivijos ateitis. Šitas rūpestis jį daro taip pat aktyvų bendruomenės gyvenime. LB Taryba 1958 Clevelande įvykusioj sesioj jį išrinko LB Centro Valdybos nariu, pasiėmusiu bendruomeninės informacijos darbą.

Likimas mane su V. Kamantu suvedė Vokietijoje, kur Eichstaetto gimnazijoje man teko būti jo lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju. Mokinyms savo darbštumu, tvarkingumu ir pareiagingumu darė labai gerą įspūdį. Toliau turėjau daug progų jį stebėti mūsų gyvenime. V. Kamantas ir čia reiškėsi bei tebesireiškia gerosiomis savo ypatybėmis ir pozityviaisiais nusi teikimais. Todėl jis mūsų bendruomenei naudingas ir reikalingas. Bendruomenė būtų laiminga, jei ir visi kiti mokslą einą mūsų jaunuoliai, rodytų organizaciniam mūsų gyvenimui tiek dėmesio, kiek jo ligi šiol parodė V. Kamantas. Drausmingi ir pareiagingi žmonės yra didelė Dievo dovana tautai. Tiesa, gyvendamas svetur, jis atiduoda dalį savęs ir jį priglaudusio krašto visuomenei (pvz. jis priklauso amerikiečių inžinierių profesinei draugijai American Society of Mechanical Engineers), bet didžiaja savo dalimi jis priklauso lietuvių visuomenei.

V. Kamantas yra vedęs Aldoną Valaitę, padėjusią jam mokslą eiti, sąžiningą savo gyvenimo palydovą. Jis taip pat didžiai dėkingas daug jam gero davusiems mamytėi Onai ir patėviui Juozui Rinkams.

St. Barzdukas

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

LAIŠKAI

JI STIPRIAUSI NUODINGA

Skačiau Eltoje žinutę būk "Lietuvių Dienos" nori išversti "Doktor živago" ir rūpinasi gauti leidimą. Tai pirmą žinutę, kuri mane nustebino ir pagalvoju: koks kvailas noras.

Gavau Dirvą Nr. 16 ir iš ten sužinojau, kad dėl Dok-

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

čius, apylinkės — valsčius, tik vieni ir kiti yra mažesni ir jų yra po daugiau. Rajonų dabar yra 79 (buvo net 87, bet dabar pradėjo kai kuriuos naikinti), o apskrityų dabartiniame plote buvo 26. Apylinkių dabar yra 1206, tai yra apie penkerio-pai daugiau, kaip buvo valsčių, tad jos atitinkamai ir mažesnės už valsčius, bet didesnės už buvusias seniūnijas.

Apylinkė dabar dažniausia apima dviejų kolchozų žemes (kolchozų skaičius mažiau negu dvigubai didesnis už apylinkių skaičių: jų dabar apie 2000). Vidutinis apylinkės gyventojų skaičius yra apie 17-18 šimtų.

Įdomu, kad apylinkės pavadinimo ir rusiškai rašydami ar kalbėdami neverčia, o sako "apilinka", ne "okrestnost" ar "okrug". Rusijoje atitinkamas administracinis vienetas vadinamas kaimu ("sielo").

Debesys virš...

(Atkelta iš 1 psl.)

Irako — neseniai dar buvusios Vakarų bazės — užvaldymas Maskvai suteiktų didžiausią laimikį Vid. Rytuose. Ji galėtų kontroliuoti naftos tiekimą Vak. Europai, pralaužtų Vakarų gynybos sistemą pietiniame sparne. Irakas yra strateginis Rytų pleištas.

Ar sovietinis laivas su ginkluotais kurdais "savanoriais" pasuks į Basrą, paaiškės ateinančių dienų bėgyje. Bet sovietų planas sukurti "kurdų respubliką" yra jau labai senas. Jos branduolį dabar galėtų sudaryti "autonominis Kurdistanas" Irako teritorijoje, iš kur būtų siekiama, "išlaisvinti" Irano ir Turkijos kurdus, neramumais silpninant tuos abu Vakarų gynybos organizacijų partnerius.

Daug kartų nesėkmingai bandžiusios išsikvoti nepriklausomybę kurdų tautos ryškiausi vadai šiuo metu yra Mustara Barzani ir Khaled Bagdash, abu komunistai.

Barzani yra Maskvos auklėtinis, po nepasisekusio 1946 m. sukilimo pabėgęs į Sovietiją ir iš ten praeitą vasarą grįžęs raudonosios armijos generolo laipsniu. Bagdade jis vysto akciją "kurdų naftos šaltiniams iš Vakarų išnaudotojų atimti".

Bagdash šiuo metu gyvena Lenkijoje, į ten pabėgęs iš Sirijos, šiai susijungus su Nasserio valdomu Egiptu. Planuojamos komunistinės "Kurdistano respublikos" sukūrimas Maskvai atvertų koridorių į pačią Vid. Rytų širdį.

Paskutinėmis žiniomis iš Kairo, šiauriniame Irake, naftos pramonės centre Kirkuke, tebesitęsiančios kovos prieš Kassimą ir sovietiniu laivu gabenamieji kurdai yra siunčiami sukilimą malšinti. O Kirkuko miestas ir yra numatomas projektuojamos "Kurdistano respublikos" sostinė. (jpp)

tor živago kaujasi jau net trys lietuvių leidyklos, kad patiekus šį veikalą lietuviškai publikai lietuvių kalba.

Nuo šios žinutės vos neparkritau. Laimei, tame pačiame Dirvos numeryje E. Čekienė rašinė "Lietuva 1958 m. Kelyje į Laisvę" man davė lyg balsamo, pranešdama, kad LF bičiulių ir "Į Laisvę" redakcijos surengtame pokalbyje 5 mūsų didieji vyrai, tarp kitų dalykų, priėjo taip pat vieningos nuomonės šiuo klausimu:

"Gi teigiamai Lietuvos kelią į laisvę palietė Nobelio premijos paskyrimas Pasternakui ir sovietinio režimo reagavimas". (Pabrėžiu šiuo žodžius raudonu pašėliu).

Ta nuomonė užvirino mano kraują, įtūžau ir todėl nebeapalpau. Ir sėduos rašyti klausdamas kas ten pas Jus dedasi?

Tik neseniai perskaičiau Boriso Pasternako knygą "Doktor živago" rusiškame tekste. Kadangi joje yra daug filosofavimų įvairiais klausimais tai ją dar kartą vartau, kai kurias dalis perskaitydamas ištiesai dar kartą, ir sugrįždamas prie kai kurių filosofavimų dar kartą ir dar kartą.

Betgi šį knygą yra komunistiška, dvasia rusiška. Nė Lietuvai, nė lietuviams ji nėra naudinga. Taip, ji yra stipriai nuodinga!

Laiške, ir dar greitai rašant, neišdėstysiu visko. Mano tikslas jus užalarmuoti. Vyrai, atsargiau su šia knyga ir su visu Nobelio institutu Švedijoje!

A. D., Venezuela

REIKIA SKAITYTI GALVA, O NE JAUSMAIS

A. Mantauto pasisakyimas Dirvoje (Nr. 25) man sukėlė minčių ir neaiškumų. Jis rašo: "... tik susimildami venkite diskusijų religijos klausimais, ypač tokių, kurios užgauna tikinčiųjų jausmus".

Nežinau, kam toks priminimas ar prašymas. Dirvą skaitau daugybę metų be pertraukos ir niekad neradau ten diskusijų, kurios užgautų tikinčiųjų jausmus. Joks geras ir rimtas laikraštis nesistengia užgauti tikinčiųjų jausmų. Lygiai ta pati taisyklė galioja ir kitais atvejais: nereikia užgauti tikinčiųjų ar visai netikinčiųjų jausmų.

"Jausmų užgavimas", be to, yra labai neaiškus kriterijus. Man įdomu paskaityti įvairias nuomones, visoje spaudoje yra skirtingų nuomonių, bet ar nuomonės skirtingumas irgi būtų "užgavimas"?

Lietuviai, rodos, jau yra tiek kultūriškai subrendę, kad gali skaityti visokias nuomones ir patys vertinti, kaip jiems patinka. Ar nebūtų juokinga ir vaikiška, jei aš, radęs Dirvoje kokio straipsnio mintis, kurios nesusiderina su mano religinėmis, kultūrinėmis ar politinėmis pažiūromis, tuoj sėdčiau ir rašyčiau Redakcijai laišką: susimildami, neužgandinėkite mano jausmų!

Teisingai Dirva neseniai pastebėjo, kad religinės, kaip ir visos kitos pažiūros, nesprenđžiamos balsavimu. Straipsnių mintis reikia skaityti galva, o ne jausmais, tada nereikės drėbėti dėl "užgavimų", kurių mes kiti Dirvos skaitytojai dar nesame ir pastebėję.

J. V. Valickas, Irvington, New Jersey

Skaitytojas Pranas Adomaitis, iš Chicago, rašo: "Kritika neblogai, bet barniai nepatinka. Labai patinka tokie straipsniai, kaip Dr. J. Ramunio".

PAKLYDOME TARP STULPŲ?

Jei, anot priežodžio, kai kas net tarp trijų beržų paklysta, tai nenuostabu ir tarp "penkių stulpų" paklysti... Todėl atsiliepiu į V. Alanto šūksnius (Dirvos 27 nr.) — galgi pavyks nuštatyti, kas kur esam, ir gal taip bus lengviau iš to "miško" išbristi...

★

"Penkių stulpų" autoriaus reakcija Darbininke buvo ne ryšium su V. Alanto ir V. Kutkaus recenzijomis, o ryšium su Darbininke pareikštomis aliuzijomis. Aliuzijose, nors ir apkaišytose klausukais, kyšojo du įtarimai: 1) kad autorius bene bus parašęs bolševikine idėja apkrėstą veikalą, 2) kad savo repertuaran tą veikalą priėmęs teatras bene bus iš tų, bolševikinės idėjos simpatizuojančiųjų. Su minėtomis recenzijomis autoriaus reakcija turėjo nebet tą netiesioginį ryšį, kad pirmoji Darbininko aliuzija rėmėsi tomis recenzijomis.

"Skrętingų" laikais pasitaikydavo komisijoms pakviesti įtarimai, kad tas ar tas esąs buvęs palankus naciams, arba esąs kitoks nusidėjėlis. Paliestieji, ypač kurie jautėsi nekaltai įtarti, savaime aišku, gynėsi. Negi jie turėjo denuncijuoti "priimti gulomis"?

Iš Darbininko aliuzijų kyšojusieji įtarimai prieš lietuvių rašytoją ir prieš jo veikalą teigiamai įvertinusi amerikiečių teatrą, esamose aplinkybėse, tam rašytojui grėsia, ir nepelnytai grėsia nustojimu dalykų, kurie jam, greičiausia, yra daug reikšmingesni, negu vieta DP stovykloje ar viza Amerikon. Todėl pats reagavimo faktas nėra koks "negirdėtas neregėtas įsiokimas", o yra tik išvada iš kitų sudarytos padėties. Įvairiems to reagavimo vertinimams čia yra vietos nebent kalbant apie jo kokybę. Galbūt, kad A. Landsbergio pareiškimus bus diktavęs dar tik negražaus įtarimo sukeltas pasipiktinimas, o ne teisinis patarėjas...

Siame rašytojo reagavime nesugebu drauge su V. Alantu įžiūrėti antburnio

V. RASTENIS

recenzentams. Matau jame ne daugiau, kaip tik bandymą išpėti piktavalius ar šiaip beatodairiskus įskundikus politinių nusikaltimų srityje.

Ir straipsnis "su keistoku užvardijimu" atsirado ne po V. Alanto ir V. Kutkaus recenzijų, o tik tada, kai iš jų pasėto grūdėlių ėmė dygti nuodingos dilgės.

Kas gi nesutiks su V. Alanto priminimu, jog rašytojas, išleidęs veikalą scenon, savaime atsiduria visuomenės teisme! Tik sunkoka sutikti, kad dviejų Vytautų iš Detroito nuomonė jau yra visuomenės teismo sprendimas.

"Penkių stulpų" byla visuomenės teisme dar tik prasidėjo. Visuomeninė komisija veikalui pripažino net premiją. Du ar trys recenzentai pasisakė apie veikalą teigiamai du pasisakė neigiamai. Bet atsirado "sprendimas", spaudžias autoriumi ant kaktos tam tikrą antspaudą ir rišas rašytoją prie gėdos stulpo, paremtas tik pastarųjų dviejų recenzentų nuomonėmis, veikalo neskačius, nei mačius. Štai ką vadinu rašytojo rišimu prie stulpo dar be teismo.

★

Bolševikų "socialistinis realizmas", kaip jie jį ten teoriškai beaiškintų, praktikoje yra labai paprastas dalykas: vaizduokit dalykus ne tokius, koki jie realybėje yra, o tokius, koki jie pagal bolševizmo šūksius turėtų būti.

Pagal tuos reikalavimus, pavyzdžiui, kolchozas turi būti vaizduojamas ne kitaip, kaip tik medžiagiškai turtingo ir dvasiškai kūrybingo gyvenimo laime spinduliuojąs židinys, kur, žinoma, gali pasitaikyti tinginių ar net kenkėjų iš buvusių buožių tarpo, bet kur juos būtinai turi sutramdyti idealaus žmogaus ypatybių kupini proletarai, ir kur viskas galutinai nušvinta, kai rajono komitetas atsiunčia pirmininką komunistą...

Toki reikalavimai literatūrai nėra pačių bolševikų

išradimas. Jie nusižiūrėti iš ankstesnės romantiškosios patriotikos arba net iš pramoginės-nuotykinės ar šiaip "happy end" literatūros. Bet šiandien toks gyvenimo vaizdavimas ir jo problemų sprendimas dažniausia atrodo naivus melas, falsifikacija, arba, geriausiu atveju, primityvas.

V. Alantas, nors ir išsiginęs partijų ir jų programų, neišsiginės tačiau, kad jo "Penkių stulpų" recenzijos pagrinde yra literatūros vertinimo programa, pagal kurią kūrinys vertinamas tokiu pačiu požiūriu, kaip ir pagal "socialistinio realizmo" nurodomą programą. Tik vietoj "socializmo" (t. y., bolševizmo) čia įstatytas tautinis patriotizmas.

Pakeitimas labai girtinas, bet literatūrai statomų reikalavimų programos jis, deja, nepagerina. Iš tų reikalavimų išplaukiantieji prieštatai dramai yra pernemenki, kad būtų galima daryti išvadas apie dramą: personažai parodyti gudresni ne tie kurie reikėjo, žuvusių statistikos balansas negeras, nematyti prozektoriais apšviesto laimėjimo, — žodžiu sakant, kortos nesu dėšytos taip, kad būrimas išeitų malonus...

Bet argi rašytojas būtinai turi iš anksto sudėstyti "kortas" ir spręsti uždavinį tik taip, kaip "turi būti" pagal, sakysim, "patriotinio realizmo" programą? Ir ar tikrai į tautos problemą iš neįprasto taško pažvelgęs rašytojas jau tuo pačiu apkaltintas, lyg perėjęs į priešų pusę, kaip šiuo atveju sakoma?

Čia man prisimena kaip tik V. Alanto drama "Gaisras Lietuvoje", kuri, vos švystelėjusi Kauno scenoje, išnyko iš repertuaro, nes... irgi pasigirdo murmėjimų, esą, ji geriau tinkanti bolševikiniam teatrui, nes bolševikines idėjas skleidžianti... O juk Alantas tikrai tokių intencijų neturėjo. Jis tik įdėjo rutininio mąstymo ribose netelpančių minčių, jis pakalbėjo kitaip, negu buvo įprasta...

★

Pats V. Alantas partizaninės kovos paveikslą vadiną mūsų laisvės kovotojų heroizmo legendą. O legenda nėra patvirtintas protokolas. Ji gali būti įvairiai pasakojama. Mūsųose yra paplitusi tokia šios legendos versija, pagal kurią partizaninė kova primena maždaug Pilėnų tragediją. V. Alantas, atrodo, tą vieną versiją telaiko gera ir suderintą su lietuviška linija. "Penkiuose stulpuose" ta legenda kitaip pasakojama. Iš čia ir nuomonių skirtumai.

Praėjusį sekmadienį Clevelande įvyko Vaidilos teatro metinis susirinkimas, kuriame buvo išrinkta nauja valdyba (iš kairės): B. Mackiala, J. Citulis, Z. Dučmanas, N. Maželienė, I. Gatautis ir Z. Peckus.

Dirvos nuotrauka.

V. Alantas teisingai, sakdamas neskaitytą nei vieno mano straipsnio, siūlančio revizuoti pažiūras į partizanines kovas Lietuvoje. Bet niekas neskaitytą ir tokio mano straipsnio, kur būčiau palaikęs "pilėniškąją" tos legendos versiją... Nes manau (ir ne nuo šios dienos), kad pilėniškasis heroizmas šiais laikais nėra vienintelė ir pati tiksliausia bei pati aukščiausia heroizmo rūšis. Pilėnų tragedija nesudėtinga, ir jos sprendimas paprastas, nors ir labai radikalus. Dabartinė partizaninė kova daug sudėtingesnė savo pobūdžiu ir psichologija (kaip ir visos gyvenimo sovietinėj santvarkoj).

"Penkių stulpų" autorius bando atskleisti tą sudėtingumą. Jau esu pastatęs klausuką ties tuo bandymu — iki kokių laipsnių jam tai pavyko? Tas klausimas a u t o matiškai prasipiečia: ar tinkamas priemonės autorius pavartojo tam sudėtingumui atskleisti, ar sėkmingai jis jas panaudojo? Štai klausimai, kuriuos "visuomenės teismas" galėtų ir turėtų dar gerokai pasvarstyti.

Sprendimo drama nedaro. Tiesa, dramon įvestas teatrinis (ne realistinis) ateities simbolis, kuris šaiposi iš (ateities masų) menų pastangėlių — taip, kaip jau ir d a b a r vadinamasis laisvasis, tai yra, nekovojo pasaulis daugeliu atvejų abejingai šaiposi iš desperatiškų laisvės kovotojų, — bet ir tą simbolį autorius pagaliau atveda į abejonę: o gal tai ir ne menkniekis, gal tai rimtas dalykas...

Bet autorius, vietoj statęs taškus ant i (apie taškų ant i statymą įsidėmėtinas B. Sruogos pareiškimas partiniams jo kūrinių kritiškams!), palieka žiūrovui pačiam toliau tąja tragedija gyventi ir ieškoti (gal nei nerasti) sprendimo. Kilusios diskusijos liudija, kad drama nėra iš tų, kurias žiūrovai pamiršta greičiau, negu namo pareina.

★

Pažiūrų į Lietuvos rezistencijos kovas revizija, žinoma, netelpa diskusijose apie dramą. Drama gali būti tik aktinas pasvarstyti tą klausimą atskirai. Šiuo atveju tik primintina, kad jau prieš eilę metų, tada, kai ginkluotos kovos tebesiautė Lietuvoje, V. Alantui berods šiek tiek pažįstamuose Liet. Rezistencinės Santarvės sluoksniuose jau buvo reiškiamos gerokai skirtingos pažiūros į tą dalyką, negu vyravusios Vliuke, iš kur, kiek pavėluotai, išsivystė ir sklido "pilėniškąji" legendos versija. Nenoriu tuo pasakyti, kad LRS

pažiūra būtų ta pati, kaip "Penkių stulpų" vaizduojamoji, bet panašių elementų yra.

Kategoriškiems tos kovos įvertinimams čia duomenų pakankamai neturime. Bet, kiek man žinoma, ne vien tik LRS sluoksniuose neatmetamos nuomonės, jog tos kovos heroizmas ir prasmingumas glūdėjo ne vien tik kovoj kritusiųjų statistikos balanse, ne vien pilėniškuose susisprogdinimuose, ir ne vien tragiškoje tos ginkluotos kovos pabaigoje. To dalyko supratimo nebus galima užkonservuoti tik tam tikroje legendos versijoje. Man atrodo, kad ir lietuviškai "linijai" bus tinkamiausia (atsseit, lietuviškiems interesams geriausia ir herojams garbingiausia) toji interpretacija, kuri prieš arčiau prie tiesos.

Tad pritariu V. Alanto minčiai, jog prie to opaus dalyko reikia prieiti su dideliu atsargumu ir jautrumu. Ir kaip tik dėl to nepritariu jo reikalavimui tesilaikyti pačios primityviausios interpretacijos.

Metropolitan Opera

PUBLIC HALL ♦ APRIL 20 to 26

Apr. 20—Tosca	Apr. 25—Mat.—Fledermaus
Apr. 21—Carmen	Apr. 25—Eve.—Cavalleria Rusticana and Pagliacci
Apr. 22—Rigoletto	
Apr. 23—Don Giovanni	
Apr. 24—La Boheme	Apr. 26—Mat.—Madama Butterfly

TICKETS \$2, \$3, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$12—NO TAX

NORTHERN OHIO OPERA BOX OFFICE
UNION COMMERCE BANK — EUCLID AT 9th

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

65 CONVENIENT BANKING OFFICES
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

PRIEŠ 35 METUS

(Prisiminimų žiupsnelis iš pirmojo susitikimo su neolithuanais)

— PRANAS NARVYDAS, Brooklyn

4

Berods adv. J. Bagočiaus lydimi, studentai lankėsi ir Keleivyje. Ten jie buvo korektiškai sutikti, išsišnekėta, aiškintasi. Po šio vizito Keleivis aukų rinkimą mažiau bepuolė ir mūsų darbo nebeįvyko. Jei ir pasisakydavo prieš kai kuriuos mūsų žygius, tai tie pasisakymai būdavo daug korektiškesni, negu anksčiau.

Žymusis lietuvių visuomenininkas bostoniškas adv. J. Bagočius mūsų studentus, jį lankančius, mielai sutiko, jiems įteikė stamboką auką ir juos rėmė kitais būdais.

Studentai, aplankę didesnes rytinio Amerikos pakraščio lietuvių kolonijas, grįžo Brooklynan. Čia reikėjo aukų lapai ir visa kita tinkamai sutvarkyti. Aukotojų sąrašai, kaip minėjau, būdavo skelbiami laikraščiuose, ir, jei kieno pavarė per klaidą būdavo praleista, tuoj komitetas gaudavo laišką su užklausimu, kur yra jo dolerinė. Vadinasi, aukotojai buvo jautrūs, todėl visi aukų rinkimo formulai reikėjo gerai sutvarkyti, kad nebūtų nesusi-pratimų.

Visa sutvarkius, studentus išleidome į Penssylvaniją. Pirmasis jų pasirodymas buvo Philadelphiajos gausioje lietuvių kolonijoje. Ten gyveno daug patriotiškai nusiteikusių lietuvių, kaip J. Grinius, Z. Jankauskas, P. Pūkas, Tvaranavičius ir kt.

Studentus pavedėme globoti mūsų komiteto nariui socialistui J. Griniui, kuris nuoširdžiai rėmė jų darbą, nes buvo sąmoningas lietuvis, troškęs lietuvių tautai laisvės ir apšvietos.

Po Philadelphiajos mūsų studentai lankė mažesnius apylinkės miestus. Vienur jie rado daugiau palankumo, kitur mažiau. Kai kurių vietovių lietuviai kunigai nerodė studentams palankumo tik dėl to, kad jie neatsivežė rekomendacinių laiškų iš Lietuvos vyskupų. Kun. Tumo-Vaižganto žodžiu jiems neužteko. Gerai, kad tokių buvo mažai. Didžioji dauguma lietuvių kunigų mūsų studentus sutiko su reikiamu palankumu.

Pittsburghe studentus globojo veiklusis sandarietis, duonos kepyklos savininkas Pivaronas. Jis nekreipė dėmesio į Sandaros užimtą laikyseną aukų rinkimo atžvilgiu, nuoširdžiai rėmė mūsų darbą ir skundėsi, kad Sandaros redaktorius nespausdinas jo raštų, teigiamai vertinančių mūsų komiteto veiklą.

Clevelande mūsų studentai pateko rūpestingon Dirvos redaktoriaus K. Karpiaus globon. Jis perėmė iš komiteto visą studentų maršruto raštą ir Dirvoje garsino aukotojus.

Ilgiausia Neo-Lithuanijos atstovai užtruko Chicagoje, kur lietuvių buvo daugiau, negu laikinojoje Lietuvos

sostinėje Kaune, kur buvo šimtai lietuvių organizacijų bei draugijų, daug įvairių biznierių.

Mūsų komitetui buvo neįmanoma iš New Yorko tvarkyti aukų rinkimą Chicagos lietuvių visuomenėje. Ten patys studentai, padedami vietos veikėjų, rado būdų ir priemonių, kaip geriausia atlikti šį darbą.

Atstovams grįžus iš Chicagos Brooklynan, vieną jų — K. Marčiulionį 1924 m. pabaigoje išlydėjome į Lietuvą. V. Banaitis išvyko į Philadelphiają pas savo tetą J. Pranaitytę ir įstojo į Penssylvanijos universitetą komercijos mokslų studijuoti; ir tik po metų mes jį išlydėjome Lietuvon.

Praėjus daugiau negu trisdešimt penkeriems metams, komiteto nariams malonu prisiminti, kaip Amerikos lietuvių visuomenė buvo pakankamai jautri ir dosni Lietuvos studentams. Juos nuoširdžiai parėmė didžioji kunigų dalis ir net kai kurie socialistai. Žinoma, buvo ir netikėtų: juos atstūmė ir niekino net ir tie, iš kurių tikrai buvo fikėtasi nuoširdžios paramos.

Komiteto ryžtas buvo remti Lietuvos studentą, visiškai neatsižvelgiant į tai, kokia būtų jo ideologinė spalva. Atrodo, tą ryžtą suprato ir didžioji Amerikos lietuvių visuomenės dalis. Tik partiniai fanatikai to komiteto ryžto nenorėjo suvokti, nerėmė Lietuvos studento, niekino komiteto darbą ir jam kenkė.

(Pabaiga)

AKIMIRKSNIŲ KRONIKOS

1909 METAIS IŠLEISTA KNYGA PAVARČIUS

Praėjusį rudenį, grįžtant iš santaričių suvažiavimo Bačiūno Tabor Farmoje, per Chicagą dar pasukome kiek į šiaurę, į Racine, Wis. Čia norėjosi aplankyti senus, gerus pažįstamus Kapočius ir Kasparavičius.

Tas dvi veiklias lietuviškas šeimas pažįsta ne tik Racine lietuviška visuomenė, o man jos buvo vaik daugiau kaip giminės jau nuo puskapio metų. Dar gimnazistu būdamas, susipažinau su Martynu Kasparaičiu, ilgamečiu Tėvynės Mylėtojų Draugijos centrinės valdybos sekretoriumi, kai jis buvo iš Amerikos parvykęs aplankyti savo gimtojo lizdo Meldiniuose, vos pora kilometrų nuo mano gimtinės Plaučiškiuose. Su jo jauniausiu broliu Pranu Kasparaičiu, gambiai besireiškiančiu poezijoje ir išleidusiu eilėraščių knygą, aš kartu mokiausi ir draugavau ligi jo staigios ir perkantystvos tragiškos mirties.

Martynas Kasparaitis savo vizitui tuomet "apiplėšė" mūsų apylinkę. Už trijų kilometrų nuo mano gimtinės, Šeduvos pusėn, yra garsus ir archeologams visada įdomus naudinga mūsų kuklumo dorybei auklėti: — ką lietuvių tautos vyrai veikė, galvojo ir rašė jau tada, kai mes vos tik pradėjome savo lopšelio paklodėles šlapinti? ...

Autorius — daktaras Jonas Šliupas, o pati jo knygos antraštė, turbūt, viena ilgiausių betkada mūsų išleistuose knygų pavadinimuose: "Gadynė šlektos viešpatavimo Lietuvoje (1569-1795 m.) ir Lietuviškas Statutas Zigmanto I" (kuri pagal T. Čackį parašė Jonas Šliupas, M. D.).

Veiklas parašytas visai gramzdžiu stiliumi, sunkiai ir — kaip J. Girdausio nuosmukio manifestas pasakytų — tikrai diletančiškai. Tokius "grafomanus" dabar smerktume ir pajuoktume. Bet Šliupas nuširdžiai pasiteisino pagrindu, kuris ir šandien nušluostytų nosį daugeliui antinuosmukininkų: jis pasisako, jog "pats labai gerai žinosi neturįs jokio talento būti literatu", "rašė ir rašo vietinčiai todėl, kad Lietuva tuomi tarpu mažai dirbančių pajėgų teturi", "rūpėjo jam ir rūpi surinkti medegą tautos istorijai" ir "tą medegą stengėsi taip suvartoti, kaip rodos, teisybė reikalauja".

Nežiūrint labai stambių literatinių ir mokslinių trūkumų, tas juodžiausias lietuvių tautos laikotarpis — nuo Liublino unijos ligi Lietuvos-Lenkijos valstybės

BRONYS RAILA

mas tomis gėrybėmis ir Tėvynės Mylėtojų Draugijos sekretorius, tik jas laiko šaldytuve, o rūsyje maloniai nustebau radęs apšiai lietuviškų knygų, kadaise išleistų Amerikoje ir dar vis nebaigtų išplatinti.

Išeinant Martynas man padovanojo kelias knygas iš prikimštų lentynų. Vežkis, sako: gal kurios dar neskaitai, gal rasi ką įdomaus pavartęs, vis bus geriau, negu jos čia dulkinos gulės ...

Grįžęs iš kelionės, dar ilgai neturėjau laiko tų dovanų vartyti, bet neseniai vieną knygą pagaliau ištaisai perskaityti. Pradžioje nežinau, kas labiau traukė: tema, ar tos knygos amžius? Antano Olio tėvo leidykla "Lietuva" Chicagoje tą storą pusšesto šimto puslapių gniužulą išleido 1909 metais. Keista pagunda traukė susipažinti su knyga, kuri buvo parašyta ir išspausdinta lygiai tais pat metais, kai aš, dabartinis jos skaitytojas, išvydau žemės šviesą. Tokia knyga atrodo labai naudinga mūsų kuklumo dorybei auklėti: — ką lietuvių tautos vyrai veikė, galvojo ir rašė jau tada, kai mes vos tik pradėjome savo lopšelio paklodėles šlapinti? ...

Autorius — daktaras Jonas Šliupas, o pati jo knygos antraštė, turbūt, viena ilgiausių betkada mūsų išleistuose knygų pavadinimuose: "Gadynė šlektos viešpatavimo Lietuvoje (1569-1795 m.) ir Lietuviškas Statutas Zigmanto I" (kuri pagal T. Čackį parašė Jonas Šliupas, M. D.).

Veiklas parašytas visai gramzdžiu stiliumi, sunkiai ir — kaip J. Girdausio nuosmukio manifestas pasakytų — tikrai diletančiškai. Tokius "grafomanus" dabar smerktume ir pajuoktume. Bet Šliupas nuširdžiai pasiteisino pagrindu, kuris ir šandien nušluostytų nosį daugeliui antinuosmukininkų: jis pasisako, jog "pats labai gerai žinosi neturįs jokio talento būti literatu", "rašė ir rašo vietinčiai todėl, kad Lietuva tuomi tarpu mažai dirbančių pajėgų teturi", "rūpėjo jam ir rūpi surinkti medegą tautos istorijai" ir "tą medegą stengėsi taip suvartoti, kaip rodos, teisybė reikalauja".

Nežiūrint labai stambių literatinių ir mokslinių trūkumų, tas juodžiausias lietuvių tautos laikotarpis — nuo Liublino unijos ligi Lietuvos-Lenkijos valstybės

trečiojo padalinimo — pavaižduotas labai ryškiai, spalvingai ir "kaip teisybė reikalauja". ... Ypač plačiai išnagrinėta gen. Tado Kasčiūškos vadovauta aktyvioji rezistencija prieš rusų užnertą Lietuvai-Lenkijai kartuvių kilpą. Ir išdėstytos jos nepasisekimo priežastys. Mat, Kasčiūška ir ji palaikysieji liaudies spaudikai drebojo, kad Lenkijoje neįvyktų tai, kas jau buvo prasidėję Prancūzijoje su didžiąja revoliucija. Užsienio karaliaus jis nuolat įtikinėjo, kad Lenkijos sukilimas remiasi priešiniais pagrindais, negu prancūzų revoliucija, kad karaliaus sostas turi būti išlaikytas "su guodone ir nuolankumu" ir kad magnatų ir šlektos privilegijos bus apsaugotos. "Atsitolines nuo minties sujudinti liaudies minias, niekur aplink save nerasdavo paramos ir pagalbos, net karščiausius patriotus atšaldė, kuomet nuolatiniai pralaimėjimai naikino jo kariuomenės korpusus ir jį patį vedė į nusiiminimą" (324 psl.). "Dauguma šlektos juk ne iš vietos nekrustelėjo. Magnatai, su keliomis išskyromis, laikėsi iš tolo nuo maišto vado, dėvinčio chlopių sermėgą" (328 p.). Šliupas visai pritaria Vilniaus universiteto istoriko Lelevėlio vėlesnei nuomonei, jog šlektai noriau sutiko aukoti valstybės laisvę, bet ne baudžiamos panaikinimą, viljo sveltumą jungą, negu prarasti privilegijas, kurios bent dalelę sunkenybių nukeltų nuo liaudies sprando. "Niekados didesnė gėda neapdengė lenkiškai lietuviškos šlektos luomo", pridėda Šliupas.

Visa toji daugiau nei poros šimtmečių gadynė, sako autorius įžangoje, "užima atskirą vietą mūsų istorijoje, vietą atžagareivystės, fanatizmo, lenkystės įsivyravimo ir tautiško snūdumo. Tačiau pažinkime šaltinį savo nelaimės!"

Skaitydamas tą seną, neįteptą ratų girgždėjimo stiliaus knygą, daug kartų buvau sujaudintas ir vis galvojau: — tikrai, pažinkime šaltinį savo nelaimių. Kvieskime mūsų geriausius istorikus, sudarykime jiems darbo sąlygas, kad galėtų išstudijuoti ir aprašyti laikotarpį, kuris pasibaigė anuomet dideles ir galingas mūsų jungtines "respublikos" žlugimu ir padalinimu tarp kaimynų. Ši tragedija mums turėjo palikti daug rūšių ir gilių pamokų. Nors laikai, žmonės, luomai ir sąlygos po pusantro šimtmečio labai pasikeitė, bet dar daugiau būta tų pačių klaidų ir mūsų elgesio pasikartojimų. Ištyrus ir aprašius pirmųjų trijų padalinimų istoriją, taip nedaug reikia prie jos prijungti ir ir ketvirtąjį Lietuvos ir Lenkijos išdalavimo kroniką 1939-45 metų laikotarpyje.

S. Kairio atsiminimų pirmajam tomui išėjus, savo kritikoje Vytautas Meškauskas vykusiai pažymėjo, jog už lietuvių tautos nelaimės ir laisvės netekimą nebūtų galima smerkti tik vienų didikų ir bajorų, kurie negynė tautinės laisvės, ignoravo tautos atgimimą, šunuodegavo rusų carienėms ir carams. O gi tie patys "pažangiausi" marksistai, pirmieji, kairieji, liberalai, demokratai, net tautininkai ir katalikai, pulkininkai ir generolai, 1940 metų vasarą ne vienas sušaubavo ir šokosi šunuodegauti sugrįžusiam raudonajam carui... Tad jau vi-

žmogus turi įprotį ne tik naujo ieškoti, bet kartais grįžti ir prie seno. Taip, praėjusiais metais, grįžtant iš Australijos, patiko mums Havajų salos, kur praleidome daugiau laiko, negu iš anksto buvome numatę. Na, o šiomet vėl pasitaikė proga ir net savo rūšies "pareiga" dar kartą užsukti į tas pačias salas.

Viskas, žinoma, prasidėjo garsiajame Los Angeles mieste. Vasario 7 d. turėjome būti tame mieste ir atšvesti inž. E. Bartkaus vestuves su losangeliete Danguole Pulkaunikaite. Labai smagiai jas atšokę vasario 9 jau sėdome į Matsonijos laivą — į "povestuvinę kelionę"...

Nelengva "globoti"...

Mano amžiuje, ir vis su tuo pačiu generolu begyvenant, povestuvinė kelionė gal nebebūtų labai reikalinga, bet atsirado tokia pareiga, ir tu, žmogau, nieko ne-

Bačiūnas per visą kelionę iš akių neišleido jaunavedžių. Nuotraukoje iš kairės: Bačiūnienė, E. Bartkus su žmona ir Bačiūnas.

siems luomams ir srovėms teko atlikti pyliavą į aruodą, kuris pilnas mūsų skausmo, nelaimių ir gėdos.

Beieškant kelių lietuvių tautos laisvei, reikia daug geriau pažinti praeities takus ir sunkelius, idant išskristalizuotų tvirtas pagrindas dabartinės mūsų tautinės rezistencijos doktrinai ir valstybės atstatymo programos visokiam realiam turiniui. O pirmiausia čia turi paplušėti ir glaudžiai bendradarbiauti mūsų politikas, istorikas ir sociologas.

Kai Vytautas Gedgaudas man atsiuntė paklausimą, kokį šių dienų lietuvių politiką manyčiau esant žymiausiu ir kaip žiūrį į mūsų dabartinę "laisvinimo veiklą", suglumes ne nežinojau, ką atsakyti. Aš niekad nelaikiau ne tik žymiausiais, bet net žymiais politikais tų, kurie tegu ir baisiai gabūs savo srovų srovių ideologijoje, o partijų intrigose narsesni net už visus gaidžius Meldinių, Plaučiškių ir Raginėnų mėšlynuose. Man rodos, žymiais tautiniais politikais mes galėtume laikyti tik tokius, kurie, giliai suvokdami ir išgyvendami mūsų istorinių tragedijų pamokas, aukščiausiai srovinių, partinių ar ideologinių interesų pagėgs pažvelgti plačiausiu lietuvių tautos likimo perspektyvon, atspės, suvoks ir suformuluos ilgalaikę mūsų tautinės rezistencijos doktriną — ir ją herojiškai vykdys.

Ir kažkaip labiau tikiu, kad tokio masto politikai išaugs greičiau pavergtoje tėvynėje, su savo tauta, o ne svetur. Iš Racino parsivežta 1909 metais atspausdinta, pageltusi ir dulkėta knyga man tokią nuojautą tik sustiprino.

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

padarysi. Ir jaunojo ir jaunosios tėvai mudu labai prašė, kad mes "paglobotume" jaunavedžius, juos pasaugotume ir prižiūrėtume. Mudu atsisakinėjome nuo tokios sunkios pareigos ir tokios dideles atsakomybes, bet negalėjome atsispirti. Mus prikalbėjo. Tad ir sėdome į tą patį laivą. Ir jau buvom pradėję "globoti", bet tuojau pasirodė, kad jaunavedžiai visai nepasiilgę mūsų globos, nereikalingi priežiūros, nei patarimų. Ir abiems pusėms patenkiamai susitarus, mes pasijutome laisvesni, nukreipėme savo akis, į labai puikų, tolstantį Kalifornijos krantą. O paskui išsitęsė prieš mus platusis, Ramusis vandenynas...

Plaukiojti laivais jau pasidarė mums gerokai įprastas dalykas. Bet jaunajai Bartkienei ši pirmoji kelio-

mo. Dar prieš išvykstant, Los Angeles tebūdama nuėjau į mūsų laivų bendrovę, nes norėjau pakeisti kambarį, kurį mums p. Trečikas parūpino. Ta proga kalbant prasitariau, kad mano bendrakeiviai yra jaunavedžiai, vyksta į Havajus medaus mėnesio praleisti... Geri biznieriiai išidėmėjo ir, matyt, pranešė laivo vadovybei.

Vasario 14 d., iš ryto, pasiekėme Honolulu — salų sostinę. Ir vėl staigmena: uoste didelis būrys moterų pasitinka abu Bartkus su g r a ž i ausiomis hawajiskų gėlių puokštelėmis. Paslaptis ir čia greit paaiškėjo: inž. E. Bartkaus vadovaujamos įstaigos skyriuje dirba viena japonė, kilusi iš Honolulu. Ir ji buvo pranešusi savo motinai, kad ten atvyks jos bosas su jaunąja bosiene. Jos motina buvo suorganizavusi visą komitetą prideramai pasitikti svečius. Mudviem su generolu, kaip "globėjams", buvo irgi labai malonu, atiteko bendro džiaugsmo ir pasveikinimų dalis. Jos taip pat buvo surengti du priėmimai. Vienas pas japoniukės motinos darbdavius, kurie ten turi du restoranus, o kitą kartą pas jos motiną — vis su japoniškais valgiais...

Kaip spauda padeda

Beleidžiant dienas Hawajuose nutariau salose paieškoti lietuvių. Iš anksto žinojau, kad Honolulu universitete dabar mokytoja ir kartu mokosi p. Bronė Jameikienė iš Chicagos. Tad pirmadienį, vasario 16 d., mūsų nepriklausomybės šventėje, paskambinau į universitetą ir pakviečiau p. Jameikienę kartu su mumis atšvesti šią šventę.

Dail. Bronė Jameikienė Honolulu universitete skaitanti paskaitas.

Bronė Jameikienė Honolulu universitete studijuoja Rytų meno istoriją. Tai ta pati dailininkė, kuri lietuviškais motyvais labai gražiai išpuošė klebono kun. Linkaus šv. Kryžiaus bažnyčią Chicagoje. Labai inteligentiška ir jaudi moteris. Ji mums tuoj suorganizavo pasikalbėjimą su vietos laikraščio reporteriais.

Mano pasikalbėjimas turizmo temomis buvo atspausdintas Honolulu Star-Bulletin laikraštyje, kuris čia eina jau apie šimtą metų. Jame daviau žinių. Kadangi pasikalbėjime buvo praneštos ir mūsų apsigyvenimo vietos, tai kai tik tos žinios pasirodė laikraščiuose, tuoj pradėjo telefonais skambinti vietos "senieji" lietuviai.

(Nukelta į 6 psl.)

Remkime Lietuvos Nepriklausomybės Tarką per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą.

Po 30 metų susitikus Racine, Wisc. Sėdi pirmoj eilėj iš kairės: Kapočienė, Railienė, Kasparaitienė. Stovi: Madisono žurnalistas Vytautas Kapočius ir šių kronikų maringtojas su dukterimis.

Fantastiškiausi uždaviniai

Susitikimas su Biliu

Tardymas tęsėsi ištisomis valandomis. Valdininkai keitėsi kas dešimtį minučių. Nauji veidai, naujos pavardės. Kai kuris jų atrodė šiurkštus ir brutalus, bet visi kalbėjo mandagiai ir švelniai. Bet čia ir slėpė jo pavojus.

Ne, manęs jie nesuklupdys "švelniuojų metodu". Kada prasidės "kietasis"? Kada į mane nukreips užtaisyta pistoletą ir grąsins nušauti, kada pradės su triukšmu, ausis draskančia muzika, prožektoriais, rikšmais, mušimu? Kada man pasiūlys laisvę? Aprašinės mirties bausmės vykdymą? Kada bandys su seksualiniu metodu? Religinį? Brutaliu?

— Aš neturiu daug ko pasakoti, — kalbėjau. — Mano paties likimas nebesvarbus... Atvykau į Ameriką su šio krašto piliečiu — tai jums nėra naujiena. Daugiau niekas šiame uždavinyje nedalyvavo. Man reikėjo iššnipinėti amerikinės pramonės pajėgumą. Bandžiau, ir man nepavyko... Į klausimus, kurie mane patį liečia, atsakinėsiu. Tai viskas. Jūs žinote, kad agentas tėra tik ratelis didelės mašinos ir apie pačią mašiną beveik nieko nežino.

— Bet tamsta buvai neeilinis agentas. Tamsta jau Limoje dirbait Vokietijai. Po to lankė mokyklas. Tarnavai Canariui. Pasizymėjai, ir buvai perkeltas į reicho saugumo įstaigą. Ir čia prasimušė į pavojingiausių šnipų eiles. Galėčiau papasakoti porą istorijų iš Ispanijos... Na, jei jau ką per Atlantą povandeniniu laivu gabena, tai turima rimtų priežasčių...

Taip mes kalbėjome. Mandagiai, bet atkakliai. Tėspasakojome tik tai, kas buvo žinoma.

— Kokias šnipų mokyklas lankė, kuriose miestuose? Kas yra ryšininkai Amerikoje? Kam tiek daug pinigų? Pasakyk ryšininkų pavardes, galėsi dvi dienas miegoti...

Man nešė kavą ir užkandį. Ant padėklo gulėjo cigaretės. Nieko nebuvo gailima. Aš rūkiau be pertraukos. Mano pirštai pagelto. Prakaitas tekėjo mano kaktą. Kojos tino. Gomurys išdžiūvo, nors nuolat gėriau kavą ir coca-colą. Po vienuolikos tardymo valandų man buvo leista nusiprausti. Paskui vėl iš naujo. Atėjo antra naktis. Valdininkai keitėsi, klausimai tie patys.

Kas tuo metu už kulisių dėjosi, tesužinojau vėliau. Baltuosiuose Rūmuose dėl manęs buvo sušaukta nepaprasta konferencija. Buvo nutarta sustiprinti pakrančių apsaugą. Vokiečių povandeninio prasiveržimo pro užtvartą buvo didelė ir nemaloni staigmena. Visi, kurie galėjo būti dėlto kalti, atsidūrė karo teisme. Buvo rekonstruotas išsilavinimas, buvo sekamas mūsų bėgimo kelias, buvo suimami visi, kuriems buvo tekę su mumis susidurti. FBI rodė, ką galėjo...

Vidunaktį Connelly pasakė:

— Vis dar jokios pažangos. Gyvenimas galėtų palengvėti, jei tamsta pasakytum ryšininkų pavardes.

— Neturiu jokių.

— Tai šiek tiek pajavairinsime susirinkimą.

Atsitarė durys. Pusiau stumiamas, pusiau velkamas pasirodė Bilis. Išblyškęs, nesikutęs, sunykusių veidu.

— Na, ateik, — pasakė Nelsonas, — ir išties ranką savo draugui.

Bilis sustojo, kaip žemėn įkastas. Kambaryje pasidarė tylu. Aš užsidediau naują cigaretę. Jis nepratarė nė žodžio, negalėjo pakelti akių. Viena akimirka man jo net pagailo.

— Na, prasižiok, Bili, — tarė Connelly. — Pasakyk, ką žinai.

Valdininkai jį stumtelėjo link manęs. Jo galvoje buvo didelis guzas. Švelniai su juo nebuvo elgiamasi, tai buvo matyt iš pirmo žvilgsnio.

— Tai ką, ar nebylų? — vėl paklausė Connelly.

— Viską juk žinot, — atsakė Bilis, vis tebespokšdamas į grindis. — Jis iš SS. Didelis žvėris.

— Toliau, Bili, ką dar žinai?

— Jis norėjo sprogdinti fabrikus.

— Kuriuos?

Bilis tylėjo. Jis buvo visiškai palūžęs. Jo perilgos rankos kabėjo, kaip pagaliai. Plaukai suveltai. Jis drebėjo.

— Bili, — pasakė Connelly, — tu esi kiaulė. Eik atgal į celę.

Jis atsisuko į mane:

— Puikų kompanijoną buvai išsirinkęs.

— Tikroji patirtis visada ateina vėliau, — atsakiau.

Tardymai tęsėsi. Dienomis ir savaitėmis. Susirinko karo teismas. Buvo paskirti gynėjai. Jie beviltiškai kojojo, kad mano ir Bilio bylos būtų atskirtos. Aš esąs kareivis argumentavo jie, o Colepough — išdavikas. Tačiau jiems hepasisekė. Milžiniškais žingsniais artėjo teismas — ir mano galas.

— Šiandien kosmetika nėra tokia gera, kokia ji buvo prieš dvidešimt metų...

SALOS, KURIOSE KOLUMBAS LANKĖSI...

(2)

K. S. KARPIUS

svečiuoti.

Senas istorinis miestas

Mūsų laivas ir kiti to, didumo laivai sustoja prieplaukoje greta Nassau miesto aikštės, kurios priešakyje matosi įžymėnis pastatas — pašto rūmai, kitoje pusėje Bay gatvės, didžiosios 'biznio ir judėjimo' gatvės. Priešais pašto rūmus stovi garsios Anglijos karalienės Viktorijos statula.

Keistą išpūdį pergyveni, matant automobilius ir arklius traukiamas kariatukas važiuojant kaire gatvės puse, priešingai negu pas mus. Tai yra istorinis palikimas: po 1776 metų revoliucijos, amerikiečiai, neigdami visa, kas britiška, priėmė važiavimą dešine kelio puse. Britai laikosi savo senos sistemos.

Nassau. Pašto rūmai ir turistų mėgiamos vienu arkliu kariatos.

Aikštėje pirmiausia į akis krinta didžiausios krūvos vietinių juodųjų gyventojų rankų darbo gaminių iš medžių žievių ir žolių. Kaip Lietuvos miestelio dideliame turguje akis traukdavo krūvos molinių puodų, puodynų, čia tie žolių ir žievių daiktai. Iš jų nupinta moterims rankinukai, skrybėlės, didelės pintinės, įvairiausios lėlės ir visokiausi kiti mažmožiai. Juos gamina juodukės ir jų dukterys, čia pat gatvėje sėdėdamos. Turistės moterys tuoj susigrūda aplink tas prekes ir perka, nešasi į laivą.

Vyrai perka kitus labiau viliojančius dalykus — visokią degtinę. Alkoholiniai gėrimai čia žymiai pigesni, negu New Yorke, Clevelande ir kitur pas mus.

Visi policininkai yra juodukai, tik jų viršininkai iki pat gubernatoriaus yra anglai.

Miestas yra senoviškas ir daugiau europiškas, pradėjęs augti neužilgo po to, kai Kolumbas atrado Ameriką ir į šias salas pradėjo atvykti ispanai, anglai ir kiti europiečiai.

Senamiestyje, prastesnėse dalyse, matosi skurdas ir nešvara, ypač kur gyvena vietiniai juodieji. Centre yra gražių namų, viešbučių, mokyklų, ligoninės, ir didelių prekybos namų. Pašaliais, toliau nuo miesto, atitinkamose pajūrio vietose, išstatyti puošniausi viešbučiai Amerikos ir Europos turistams, kurie atvyksta čia žiemoti, ar tik trumpai kelioms dienoms pasi-

Kur Kolumbas atrado Ameriką

Bahamų salų gyvenimas prasidėjo, galima sakyti, su atvykimu Kolumbo, ieškojusio vakarinio kelio į tolimų rytų Indiją. Tose salose jis atidarė duris į naują, nežinomą kontinentą.

Kaip istorija nusako, 1492 spalio 12 dieną Kolumbas pamatė žemę, kada jo jūreiviai buvo visai nustoję vilties priplaukti žemę, buvo besirengią sukilti prieš savo vadą ir grįžti atgal Ispanijon.

Ketvirta salukė į pietryčius nuo Nassau, toliau Atlante, buvo ta sala, kur Kolumbas išlipo, ir, dėkodamas Dievui už palaimą, pavadino ją San Salvador. Joje rado nuogus žmones, ir juos pavadino indėnais tikėdamas, kad pasekė savo didžios kelionės tikslą. Paskiau, patyręs kad tai tik menka salukė, aplankė kitas Bahamų grupės salas, ir patraukęs pietų linkui, priplaukė dabartinę Kubą, labai didelę salą, ir ten tikėjosi jau suradęs rytų Indiją, bet ir čia apsiriko.

Po jo sugrįžimo, parsivežus kelis indėnus parodyti, kad tikrai surado naują kontinentą, pradėjo atvykti kiti tyrinėtojai, atradę kitas salas ir du kontinentus, pradėjo tose ir kitose salose, ir paskiau šiaurės ir pietų Amerikoje apsigyventi.

Nassau mieste visi vietiniai gyventojai juodukai, nė vieno indėno, kaip ir visose tose salose, nes europiečiai, kolonizuodami salas, indėnus išnaikino, parsivežė vergų iš Afrikos, tuomi užveisdami juodaisiais ir visą Ameriką.

Tąsnyės dėl salų ir žemių

Kur pasisukti plačioje toje Amerikos srityje — nuo Floridos, iki Kubos ir kitų salų, ir pačiame Nassau mieste, matosi anų dienų liėkanos — tvirtovės buvusios reikalingos varžytynėse dėl tų salų ir didesnių Amerikos žemių. Dėl tų trijų sričių vyko karai tarp ispanų, anglų, prancūzų ir naujai įsikurusios JAV respublikos.

Šiaurinėje Flridoje, Sv. Augustino mieste, seniausioje šio kontinento mieste, stovi didinga tvirtovė iš 17-to šimtmečio. Ispanams valdant Floridą, anglai iš savo amerikinių kolonijų kėsinosi ją pagrobti, bet Sv. Augustino paimti nepajėgė. Anglai užėmė Havaną 1762 metais, ir mainais gavo Floridą, atiduodami Ispanijai Havaną. Bet 1783 metais anglai pasikeitė su Ispanija Bahama salomis, užleisdami ispanams Floridą. Apie 9,000 anglų iš Floridos persikėlė į Bahama salas.

1776 metų kolonistų revoliucijos metu amerikiečių laivynas buvo paėmęs Bahamas, bet vėliau vėl ten įsiveržė ispanai, ir valdė iki 1783 metų, kol atgavo Floridą už Havaną.

Nassau sodyba įsikūrė 1629 metais, bet keliais atvejais anglus ten sumušė ir išvijo tų salų atradėjai ispanai. Ten vėliau lankėsi ir prancūzų laivynas, kuris 1703 metais miestelį sunaikino; sala tapo jūros plėšikų prieglauda. 1718 metais Britanija vėl užvaldė tas salas, Nassau atstatė ir 1740 metais padarė jį laisvu uostu.

Kitose Bahamų salose taip pat įsikūrė sodybos, išaugo miestukai, su savo mažąja pramone, su žuvininkyste ir auginimu kai kurių maisto produktų. Tokia tai maždaug Bahamų istorija.

(Nukelta į 6 psl.)

Eagle Stamps dededa dar daugiau prie jūsų sutaupymo pas May's.

the **MAY** Co's **2 BASEMENT** stores
DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

Panelių ir ponių nauji
PAVASARINIAI

PALTAI
\$18

Išskaitant mėgiamus

- Wool Tweeds
- Basket Weaves
- Hopsackings
- Wool & Cashmere Blends

Šių stilių

- Clutch
- Flared Back
- Slim Line
- Button

Naujausių spalvų išskaitant

- Grey
- Green
- Beige
- Blue
- Coral
- Navy

DYDZIAI: 8 iki 18 įprasti ir platus, ir 14½ iki 24½

Didelis pasirinkimas pavasariinių paltų naujausių stilių ir medžiagų. Visi jie tinka nešioti dabar ir pavasario dienoms.

The May Co.'s Basement Misses' and Women's Coat Department
Downtown and On the Heights

Kur tų lietuvių nėra...

(Atkelta iš 4 psl.)

Pirmas lietuvis, kuris pasiskaitė p. Bartkų, buvo Davidaitis-Davis, kuris čia gyvena jau 30 metų, o gimęs Waterbury, Conn. Vėdęs gražią hawajietę, visai panašią į ispanę, turi šeimos ir jdomų užsiėmimą. Jis yra dviejų meno paveikslų galerijų savininkas (Davis Gallery), kurių viena svarbiojoje gatvėje — 2207 Kalauskas Ave., o kita Ala Moana gatvėje.

Waterburietis Davis prie savo galerijos su žmona ir Bačiūniene.

Daugumas jo turimų paveikslų yra piešti žymaus (jau mirusio dailininko Edgar William Leeteg, vadina mo "Leeteg of Tahiti". Tai ypatingi paveiksai, piešti ant juodo aksomo. Originalai parduodami po du ar tris tūkstančius dolerių, o mažo formato reprodukcijos, po 16 ir 30 dolerių. Taip pat

DETROIT

ASMENYBĖ IR KULTŪRA

Lietuvių kultūros klubo valdyba balandžio 12 d., sekmadienį, 4 val. p. p., Tarptautinio Instituto Rūmuose (111 E. Kirby ir John R.) šaukia susirinkimą, kurio metu prof. dr. Justinas Pikūnas skaitys paskaitą "Asmenybė ir kultūra".

L. K. K. V-ba maloniai kviečia netik klubo narius, bet ir visą lietuviškąją visuomenę kuo gausčiau atsilankyti į Tarptautinį Institutą šios paskaitos pasiklausyti. Kiek žinia, Dr. J. Pikūno paskaitos esti įdomios ir moksliskai pagrįstos, be to, kiekvienam suprantamos.

Įėjimas visiems laisvas. Po paskaitos bus tradicinė kavutė. L. K. K. V-ba

Welland

LTS SUSIRINKIMAS

Balandžio 5 d. čia įvyko Kanados Lietuvių Tautinės S-gos Wellando skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Įrinkta nauja skyriaus valdyba iš šių asmenų: K. Žukauskas, Z. Izokaitis ir M. Šalčiūnas. Revizijos Komisijon įrinkti: J. Žukauskienė ir V. Satkus.

1958 metus senoji valdyba pradėjo su 178 dol. ir 28 centais. Nario mokesčio surinkta per tą laiką 28 dol. ir 50 centų. Išlaidų senoji valdyba per 1958 metus turėjo 93 dol. ir 60 centų. Dabartiniu metu kasoje grynais pinigais 103 dol. ir 77 centai.

Po ilgų diskusijų, nutarta Jonines Wellande ruošti birželio 20 d.

Skyriaus Valdyba

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taišo ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

turi maža pasirinkimą ir įvairių kitokių paveikslų.

Davis dar šiek tiek kalba lietuviškai, didžiuojasi esąs lietuvis ir rodo aiškių lietuviškos dvasios žymių. Priklauso vietiniam Vaisbos Butui, ten save tituluoja "Lietuvos konsulu", tuo būdu populiarindamas lietuvių vardą šiose tolimose salose.

P. Bartkams išskridus į Los Angeles, mums į viešbutį skambino iš Hickam oro stovyklos lietuvis George Zabelskis (gal ir kiek kitokia pavarde) ir paliko raštą su sveikinimais bei pažadu mus vėl pašaukti. Bet į kambarį vėlai vakare tegrįždami, nei mes jo, nei jis mūsų nebesugavo. Ir taip nebesutikome to lietuvių aviacijos tarnyboje.

Vieną dieną per klaidą į mūsų laišku dėžutę buvo įdėtas laiškas ponui Stanley Balchunas, kuris buvo apsigyvenęs tam pačiam viešbuty. Jam rašė sesuo iš Minneapolis, Minn. Nuėjau pasiteirauti, bet jau trys dienos kai jis buvo apleidęs viešbutį.

Ponia Jameikienė pasakojo, kad Sacret Heart vienuolyne esanti lietuvaitė seselė Teresita. Ir dar viena lietuvaitė vienuolė kitoje saloje, bet jų dar nebuvo sutikusi. Vysk. V. Brizgys, skrisdamas Australijon, čia irgi buvo sustojęs kelioms dienoms. Ir dar turėjo sustoti grįždamas atgal.

Dar nesenai Hawajų universitete žurnalistikos kursus lankė vyr. skautininkė p. Zailskienės sūnus Arūnas, iš Cicero, Ill. Jį jau buvome sutikę būdami Las Angeles ką tik sugrįžusi iš Hawajų...

Vis tai judriai B. Jameikienėi tarpininkaujant, netrukus susipažinome su daktare Aldona Vizbaraitė-Look, kuri išteikėjusi už kiniečio daktaro Look. Ponia Aldona yra jau naujakurių kartos ateivė, studijavo dantų gydymą Baltimore Universitete. Čia susipažino

su savo studijų kolega p. Look, vėliau už jo išteikėjo ir išvyko į Hawajus. Augina tris vaikučius, gyvena 1260-B St. Louis Drive, Honolulu.

Daktaras yra jau trečios gentkartės gimęs hawajietis. Iš žmonos jau yra išmokęs keliolika lietuviškų žodžių. Mano žmonai prireikus dantisto, daktaras jai patarnavo. Turi labai modernią ir gražiai įrengtą dantų gydymo kabinetą Bishop Bank, pačiame Honolulu vidurmiestyje.

(Bus daugiau)

DIRVAI AUKOJO

Pratęsiant prenumeratą Dirvą aukomis parėmė:

Puskepalaitienė L., Detroit	\$10.00
Narbutas P., Montreal	2.00
Sližys I. inž., Toronto	3.00
Racys M., Delhi	5.00
Petrušaitis P., Racine	5.00
Masiulis B., Chicago	1.00
Palionis T., Milwaukee	2.00
Remeikis V., Chicago	10.00
Liutkus A., Cleveland	2.00
Matuzas A., Chicago	2.00
Druseikis P., Rochester	2.00
Vyliusas B., Elizabeth	10.00
Dilis W., E. Orange	8.00
Kučiauskas K., Baltimore	2.00
Preibis J., Detroit	2.00
Mockaitis E., Lansing	2.00
Stempuzis P., Clev.	2.00
Thomas S. T. Dr., Miami Beach	2.00
Zablockas A., Detroit	2.00
Jurcys T., Chicago	4.00
Jasys A. Dr., Columbus	2.00
Bakūnas V., Cleveland	2.00
Mažeika J., Chicago	2.00
Barcas A., Bellwood	2.00
Traska A., Chicago	2.00
Racila J., Cleveland	12.00
Klupšienė E., Toronto	2.00
Adomaitis Pr., Chicago	2.00
Verbickas A., Chicago	2.00
Kubil P., Cleveland	2.00
Patt R., Cleveland	10.00
Kontautas S., So. Boston	2.00

Salose, kurias...

(Atkelta iš 5 psl.)

Iš Nassau turistai didelėmis reklamomis dar viliojami į "Rojaus paplūdimį", kur vykti tenka laivukais į kitą salą, panašiai kaip iš Klaipėdos į Smiltynę. Į tą paplūdimį reikia eiti arba autobusu pervažiuoti pušyną palmių apgaubtu keliuku, kaip tuo taku, vedančiu į Baltijos jūrą.

Tuo "Rojišku paplūdimiu" tačiau apsišvylėm. Nors Nassau gyventojams ta vietovė yra maloni, ji neprilygsta gražiam Lietuvos pajūriui nei smėlio baltumui, nei jūros vandens tyrumui.

Sėdėdami prieš saulę tame paplūdimyje, išsikalbėjom su vienu senyvu amerikiečiu. Jis pasisakė dirba

Kučiauskas Ig., Baltimore	2.00
Adomavičius Vl., So. Boston	2.00
Bagdonas V., Chicago	2.00
Švedas St., Chicago	5.00

Ačiū visiems už atsiųstas aukas.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAIŠYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.

Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

bonkose, dėžutėse ar iš krano....

niekas negali pralenkti skonių ugnimi virto STROH'S!

Jūs niekur nerasit tokio skonio, kaip Stroh's, ar jūs naudosite iš bonkų, dėžutė ar tiesiai iš krano. Ir tik todėl, kad Stroh's yra vienintelis Amerikoje tiesiai verdamas ant ugnies. Išbandyk Stroh's alų lengvą, skanų ir gaivinantį.

Jums patiks

Stroh's
jis šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINĖS KAINAS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

prie Chicagos dienraščio Tribune, laikiną darbą. Visą savo darbingą amžių virš 30 metų paaugojo dirbdamas vieno amerikinio savaitraščio redakcijoje, ir kai artėjo laikas jam išeiti į pensiją ir gauti dar \$5,000 honoraro, laikraštis bankrotavo, jis vargšas nieko negavo, ir liko beieškąs kitos

vietos... Tai tau ir turtin-ga Amerika!

Ketvirtą dieną vėl grįžom pas Tamošaičius. Su jais dar porą dienų praleidę, išsirengę ilgon kelionėn atgal, į Clevelandą, bet ne be apgailestavimo, nes tuo metu Clevelande siautė sniego audros.

(Pabaiga)

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

CANADA DRY GINGER ALE

EX 1-8800

GREETINGS and BEST WISHES

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

MIchigan 1-9260

GREETINGS and BEST WISHES

SCOTT 5¢ and 10¢ STORE

7036 Superior Avenue

Geriausie sveikinimai draugams
ir rėmėjams

HILDEBRANDT PROVISION CO.

3619 WALTON

ME 1-3700

Greetings and Best Wishes
To All the Lithuanian People

M. VOLK SUPPLY CO.

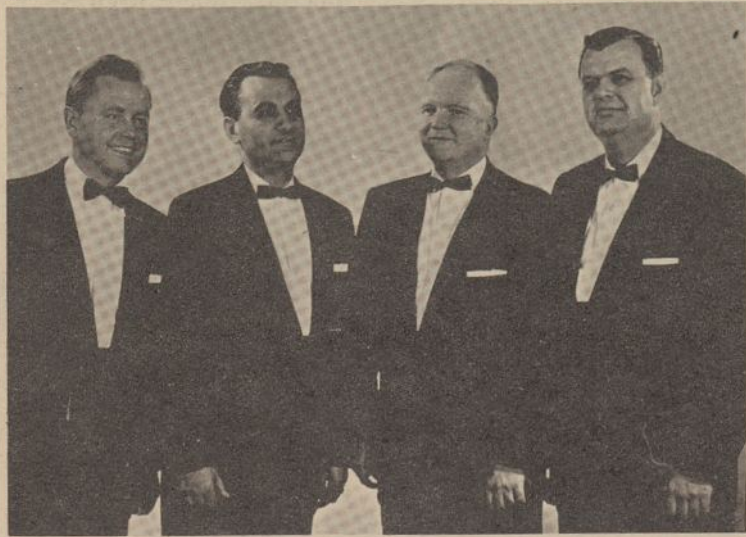
WHOLESALE DISTRIBUTORS.
HEATING - ROOFING - SHEET

METAL SUPPLIES

12816 KINSMAN Road

LO 1-2066

JAROŠEKO KVARTETO KONCERTAS

L. Jaroszeko kvartetas. Iš kairės: Antanas Peškys, Vytautas Dargis, Liudas Jaroszekas ir Jonas Avelis. Jie koncertuoja Ateities klubo rengiamame koncerte balandžio 25 d. Clevelande.

Jaroszeko vardas jau iš Nepriklausomos Lietuvos laikų kiekvienam reikšia — vyrų balsų kvartetą. Liudas Jaroszekas, būdamas dar mokyklos suole pradėjo organizuoti kvartetus. O kai įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune, tai Jaroszeko kvartetas tapo gaviausias šio sūsto dainos vietas visoj Lietuvoje.

Emigracijos banga Jaroszeką ir jo dainininkus nubloškė į Vokietiją. Čia, nors ir vargingai DP stovyklose gyvenant, Jaroszekas subūrė buvusio kvarteto vyrus, ir per kelis metus jie nužėrė ilgą vartinę kvarteto koncertų lietuvių apgyventuose barakuose, amerikiečių kareivinėse, vokiečių salėse.

Po antrojo emigracinio periodo Jaroszeko dainininkai susispietė Chicagoje. Ir čia 1958 m. gale vėl pasirodė Jaroszeko kvartetas savo "trečiojo jaunystės". Ši kartą kvarteto sąstatą sudaro trys senieji nariai — L. Jaroszekas, V. Dargis ir A. Peškys, ir bosas J. Avelis — Chicagoj gimęs ir augęs. Kvartetas per trumpą laiką jau spėjo duoti visą eilę koncertų Chicagoj ir apylinkėse.

Balandžio 18 d., šeštadienį, 7 val. Jaroszeko kvarteto koncertas įvyks Grand Paradišio didžiojoje salėje, 318

Grand St., Brooklyne. New Yorko akademikai skautai pakvietė kvartetą, tikėdamiesi pajavrinti New Yorko parengimų seriją šiuo koncertu. Kvartetui akomponuos muz. Al. Mrozinskas. Koncerto programą ves žinomas feljetonistas, Lietuvos Skautų Brolijos vyriausias lauzavedys Vilius Bražėnas iš Stamford, Conn. Po koncerto bus šokiai iki 1 val. ryto, grojant Romo Butrimo 8 žmonių orkestrui.

Rengėjai, norėdami, kad būtų išvengta spūsties, geriausioms vietoms bilietus padarė numeruotus, ir juos pardavinėja iš anksto. Visi, norintieji užsitikrinti sau gerą vietą, prašomi bilietus išsigyti iš anksto pas New Yorko arba Elizabetho akademikus skautus, Ginkų svetainėje, Brooklyno ir Maspetho Piličių Klubuose ir Atletų Klube. Numeruotų bilietų kainos — 2,50 dol., kitu — 2 dol. Skautams ir moksleiviams — 1,50 dol.

New Yorko, New Jersey ir Pensilvanijos plačioji visuomenė kviečiama šiame koncerte dalyvauti. Sekančią dieną, t. v. balandžio 19 d., sekmadienį, tas pats koncertas bus duodamas Naujosios Anglijos lietuviams Hartforde, Conn.

DIDŽIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAŠTUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.

SU INTURISTO LEIDIMU

GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.

Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei avalynės dydžių Nr., iš rusiškų į amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti maito.

Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilnonių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilnonių skarų, skarelių, skustuvų, plaukams kirpti mašinėlių, stiklui deimanto rėtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.

NEPATIKĖKIT savo brangių siuntinių jokiems tarpininkams, kurie siūlosi Jums patarnauti ir žada net dvigubas garantijas.

Šios įstaigos tarnautojai lietuvių.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.

Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.

ADRESAS:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.

1313 Addison Rd.

Corner Superior Ave. & E. 71 St.

Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Čiurlionio Ansamblio** naujai išrinktoji valdyba pasiskirstė pareigomis. Jau nutis Nasvytis — pirmininkas, Vincas Urbaitis — vicepirmininkas, Džiugas Staniškis — sekretorius, Aldona Bliumentalienė — sekretorė, Zenonas Gobis — išdėninkas, Romas Apanavičius — finansų kėlėjas, Arvydas Kižys — namų administratorius. Patalpų išnuomavimo reikalais ateityje prašoma kreiptis į A. Kižį, 1351 Giddings Rd., HE 1-9762.

• **Dan Kuraitis**, kuris praėjusį sekmadienį iš Chicago buvo atvykęs į Clevelandą padaryti pranešimą ir parodyti filmus iš kelionės už geležinės uždangos, lydi-

mas K. Gaižučio lankėsi Dirvoje ir apžiūrėjo spaustuve.

• **Labai svarbu medicinos seserims!** Visos lietuviškos medicinos seserys nuoširdžiai kviečiamos į svarbų pasitarimą balandžio 12 d., 4 val. p. p. pas P. Maželių — 19771 Renwood Ave., Euclid.

Negalinčios susirinkime dalyvauti prašomos skambinti IV 1-9451, arba IV 6-2264.

Šis pakvietimas liečia visas seseris, Clevelande ir apylinkėje gyvenančias.

• **Balandžio 25-26 dienomis Clevelando Studentų Sąjungos skyrius** ruošia studijų dienas. Paskaitos ir kita programa bus įdomi.

Nepamirškite, kad Lituanistinės Mokyklos KONCERTAS

įvyks ateinantį šeštadienį

balandžio 11 d. 6.30 v.v.

SACHSENHEIM SALĖJE

1400 E. 55th St.

**Jei numatot
siųsti
siuntinius
Lietuvon,
pirmiausia
reikalaukit
TAZABO
kainoraščių!**

TIK PER TAZAB LIETUVIŲ SKYRIŲ SIŪDAMI, tikrai aukštos vertės prekėmis paremsite ne tik siuntinių gavėjus, bet taip pat Lietuvį Vasario 16 Gimnaziją, nes nuo kiekvieno pasiųsto Lietuvon siuntinėlio, Tazab lietuvių skyrius moka pastovų, iš anksto sutartą mokestį besimokančiam jaunimui Vokietijoje. Jūsų užsakyti siuntiniai nepabranginami nė vienu centu!

Parašiusiems pasiunčiamie išsamius lietuviškus katalogus ir angliškų medžiagų pavyzdžius.

TAZAB, LITHUANIAN DEP., 1, LADBROKE GARDENS, LONDON W. 11, ENGLAND.

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

3 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Visi studentai kviečiami įsidėmėti šias datas ir studijų dienas dalyvauti.

• **Inžinieriai Brutenis ir Romualdas Veitai** vėl keliai į Pittsburghą, į tą pačią įmonę, kur anksčiau yra dirbę atsakingus darbus, bet tiems darbams sumažėjus, buvo persikėlę į Clevelandą. Clevelandiečiai jų tikrai pasiges, nes buvo labai aktyvūs Clevelando lietuvių organizaciniam ir visuomeniniam darbe.

• **Išnuomojami 6 kambariai ir vonia.** Suaugusiems. Šaukti EX 1-2497.

(29)

Solistų koncertas

Mūsų iškiliųjų solistų — Prudencijos **Bičkienės** ir Stasio **Baranausko-Baro** pavasarinis koncertas Clevelande įvyks gegužės 16 d., 7 val. vak. Slovenų auditorijoje, 6409 St. Clair Ave.

Rengia ALRKF Jaunimo stovyklos globos komitetas Clevelande. Bilietų jau galima užsisakyti Spaudos kioske arba skambinant tel. IV 6-2152 — Simonas Laniauskas. (Sk.)

Lietuvių Prekybos Namai (6905 Superior Ave. — Dirvos namai)

priima persiuntimui į Lietuvą Jūsų pačių sudarytus siuntinius ir per mus Jūs galite pasiųsti standartinius angliškų medžiagų bei maisto siuntinius.

Siųsdami per mus siuntinius Jūs turite daug pirmenybių:

1) Jūsų siuntiniai greičiau pasiekia adresatą.

2) Siuntiniai dvigubai apdrausti.

3) Mes turime didžiausią pasirinkimą įvairiausių medžiagų — vilnonių, aksominų, šilkinių, tafetos, odų, kojinių, batų, skarelių — kurias nebrangiomis kainomis galite nusipirkti ir negaišti brangaus laiko bebėgįjant po downtown krautuvėse.

4) Jūs rasite čia mandagų patarnavimą lietuviškoj aplinkoj.

5) Jūs palaikysite vienintelę lietuvišką įmonę, kur šalia siuntiniams medžiagų, dar galite nusipirkti ir tautinių dalykų, kaip gintaro, albumų, piniginių, juostų, pagalvių, medžio drožinių, plokštelių ir kt.

Ačiū!

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF ŠILDYMĄ ir ORO VENTILACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO MEDINA, O

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street

Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysite — niekad nesigailėsite!

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

• B. Zalagaitytė-Kalėdienė, J. Pipynė, D. Nepaitė, A. Baltušnikas, A. Varnauskas atstovaus Rusijos rinktinę 1959 m. tarptautiniuose susitikimuose ir pasaulinėje olimpiadoje, kuri įvyks Romoje 1960 metais.

• Dail. Adomas Galdikas su savo kūriniais šiuo metu dalyvauja South Carolinos valstybės rinktinėje parodoj The Columbia Muzeum's, 2nd Calhoun Life Briennial, kuri tęsis nuo balandžio 3 iki gegužės 10 d.

Taip pat šiomis dienomis jis gavo kvietimą dalyvauti dailės parodoj Bostone.

• PLB New Yorko apygardos suvažiavime išrinkta nauja valdyba, kurią sudaro: J. Šlepetys, D. Penikas, V. Alksninis, A. Maceika, A. Gureckas, A. Varnas ir E. Čekienė. Į revizijos komi-

REGISTRUOKITĖS Į JAUNŲJŲ DAINININKŲ KONKURSA

Dirva gegužės mėn. 2 d. d. Clevelande rengiamas jaunųjų dainininkų konkursas. Jo laimėtojams paskirtos 3 premijos. Pirmoji premija — \$300.00, antroji — \$200.00 ir trečioji \$150.00. Į konkursą kviečiami jaunieji dainininkai iš JAV ir Kanados.

Konkurse gali dalyvauti moterys ir vyrai, nevyresni kaip 28 m., iš anksto pranešę apie tai Dirvai, bet ne

sija: A. Ošlapas, E. Dumbrienė ir A. Reventas,

• Rašytojas Pulgis Andriusis pakeitė gyvenamąją vietą ir dabar pasiekiamas: 24 Garfield Ave., Kurralta Park, S. A., Adelaide, Australia.

vėliau, kaip iki balandžio mėn. 18 dienos. Įsiregistruojant reikia pranešti balso rūšį, kur mokosi dainavimo, tikslų adresą ir vieną fotografiją, tinkančią laikraščiu.

Visi konkurso dalyviai, atvykę į Clevelandą, gaus rengėjų parūpintą nakvynę lietuvių šeimose ir čia neturės jokių išlaidų.

Konkurse dainininkai turės padainuoti po tris savo pačių pasirinktas dainas. Viena iš jų turi būti lietuvių kompozitorių kūrinys, gi dvi kitos gali būti ir svetimausių kūrinių. Dvi iš trijų dainų turi būti dainuojamos lietuviškai, trečioji gali būti dainuojama ir originaline kalba.

Visiems konkurso dalyviams bus parūpintas akompaniatorius. Norintieji gali ir savo akompaniatorių atsivežti. Jei kuris iš konkurso dalyvių numato sunkumų kelionės išlaidas apmokėti, apie tai tuoj praneša Dirvai. Rengėjai stengsis ir tuos sunkumus nugaleti.

ŽIBUOKLIŲ BALIUS

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicago skyrius ruošia Žibuoklių balių, kuris įvyks 1959 m. balandžio 18 d. 7:30 v. Western Ballroom salėje, 3504 So. Western Ave.

Šokiams gros Jurgio Akečio orkestras. Veiks savas gėrimų bufetas.

Skyrius kviečia visuomenę skaitlingiausiai dalyvauti.

Vietos užsakomos ir pinigai sumokami iš anksto iki balandžio mėn. 15 d. imtinai:

Stasys Mankus, 6725 So. Campbell Ave., telef. GR 6-2723 (nuo 7 val. vak.); Gvidas Valantinas, 2320 W. 23rd St., tel VI 7-4540 (visą dieną).

Įėjimas ir vakariene — \$5.00. Studentams ir moksleiviams — \$3.00.

Jau 10 bilietų užsakė gerai mums žinomas bankininkas p. John Kazanauskas, buvęs Chicago konsulas p. A. Kalvaitis 4 ir Aleksas Silūnas 6 bilietus.

Valdyba prašo gerb. skyriaus narius kaip galima greičiau užsisakyti staliukus ir atsiskaityti su bilietais.

Niagara Falls

ATVYKSTA VITALIS ŽUKAUSKAS

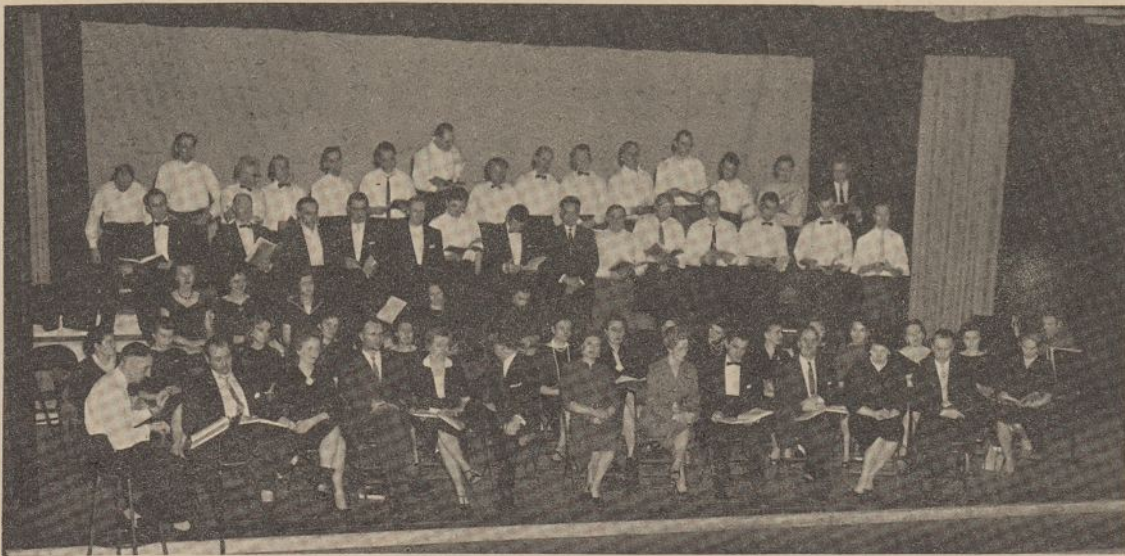
Lietuviškajai visuomenei gerai pažįstamas aktorius Vitalis Žukauskas, sėkmingai pasirodęs didžiosiose mūsų kolonijose, šių metų gegužės 3 d., sekmadienį, atvyksta į Niagara Falls, N. Y., kur šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje, 1910 East Falls St. turės savo humoristinį spektaklį. Šis spektaklį rengia Buffalo Lietuvių Klubas ir Vasario 16-os gimnazijai remti būrelis.

Spektaklio pradžia — 4 val. po pietų.

Po to bus šokiai. Veiks baras ir užkandinė.

Tai reta proga Niagaros apylinkės lietuviams išsiblaivyti iš kasdieninių rūpesčių.

R. M.

Chicago lietuvių vyrų choras "Vytis" su solistais repetuoja Bizet operą Carmen.

JIE STATO KAS SEZONAS PO OPERA

Ar žinote kiek Chicago Lietuvių Vyrų Choro kainuoja vienos operos pastatymas? Nežinote? Aš irgi nežinau. Taigi pasiklausiau choro valdybos pirmininką Vytautą Radžių.

— Neturėdamas knygų po ranka, negaliu pasakyti cento tikslumu. Taigi — apytikriai. "Rigoletto" pastatymas kainavo apie \$13,500, "Fausto" — \$15,000. Dabar statoma "Carmen" opera neturėtų prašyti \$16,400, bet, kol sąskaitos nesuvestos, kas žino kaip išeis? — patraukė pečiais pirmininkas. — Daugiausia pinigų surija orkestras. Dėl orkestrantų reikia rašyti sutartį su uniija ir kiekvienam mokėti unijos nustatytą kainą. Už pirmąsias dvi operas buvome susiderėję jiems mokėti kaip mėgėjai, tačiau šiais metais tokio susitarimo padaryti jau nebeįsisėkė. Taigi mokėsime tiek pat, kiek jie gauna grodami Chicago Lyric operoje — po \$10 į valandą kiekvienam muzikantui.

— Kiek žiūrovų vieną operą pamato?

TORONTO

MAIRONIO MINEJIMAS

LTS Korp! Neo-Lithuania Toronte balandžio 26 d., 4 val. p. p., Lietuvių Namuose ruošia Lietuvių Tautos Atgimimo Dainiaus, Korp! Neo-Lithuania Garbės Nario, Maironio minėjimą.

Paskaitą skaitys Korp! filistėrė Aldona Augustavičienė iš Clevelando. Dainuos solistė A. Ščepavičienė. Deklamacijos.

A. A. DIPL. AGR. IZABELĖ JACEVIČIŲ-TEŠLEIVIENĖ

Broliai Jacevičiai Toronte gavo telegramą iš Lietuvos su liūdna žinia, kad š. m. balandžio mėn. 4 d. mirė jų sesuo dipl. agr. Izabelė Jacevičiūtė-Sleivienė, 48 metų amžiaus.

Velionė 1933 metais baigė Žemės ūkio Akademiją Dotnuvoje ir buvo korp. "Jaunoji Lietuva" filistėrė. Baigusi Ž. ū. A., eilę metų mokytojavo žemesnėse žemės ūkio mokyklose Salose ir Labūnavoje.

Paskutinės okupacijos metu dirbo Veterinarijos Akademijoje, Kaune Fiziologijos katedros asistente.

Buvo ištekęs už agr. dr. Juozo Šleivos ir augino mokyklinio amžiaus dukterį ir du sūnus. Globojo brolvairį — Politechnikos Instituto studentą. Savo šeimos jėgomis pasistatė namus Vilijampolėje, kuriuose iki mirties gyveno.

Intensyvus darbas ir rūpesčiai peranksti išsėmė jėgas.

Šeimą ir artimuosius, liūdinčius dėl jos mirties nuoširdžiai užjaučiam.

A.

— "Rigoletto" Chicagoje matė apie 3,800 (plius apie 600 mačusių pastatymą koncertine forma). Gastrolių Toronte sutraukė dar apie 900 žiūrovų. Tris "Fausto" spektaklius Chicagoje aplankė irgi apie 3,800; Clevelande — apie 1,000. "Carmen" operą Chicagoje statysime tris kartus. Jokios gastrolės su šia opera nenumatomos, dėl labai didelių išlaidų. Finansaiškai lygiomis išėjimais tik tuo atveju, jeigu visi bilietai bus išparduoti. Šiuo metu bilietų pas platintojus dar galima gauti į visus tris spektaklius. Kiekvieną operą statydami, turėjome ir rėmėjų, be kurių pagalbos irgi nebūtumėm sausai išbriedę, — aiškino Vytautas Radžius.

— Kiek žmonių yra tiesioginiai surištų su "Carmen" operos pastatymu ir kiek laiko jie tam tikslui paaugoja?

— "Carmen" operoje dainuoja 11 solistų, šoka 12 šokėjų (reikia pasidžiaugti,

kad visos jos savos: iš mūsiškio moterų choro), 34 vyrai ir 23 moterys choristės, 16 statistų, 34 orkestro nariai, 38 techninio personalo žmonės. Meno vadovų būdą sudaro: Aleksandras Kučiūnas (dirigentas ir meno vadovas), Alf. Gečas ir A. Linas (chormeisteriai), Kazys Oželis (režisiorius), Vėra Radauskienė (choreografė) ir Vytautas Virkau (dailininkas). Taigi matote, kad skaičius gana nemažas, — šypsojosi Vytautas Radžius. Tokia labai susirūpinusio žmogaus šypsena. Ir aiškiai matėsi, kad kažkur skuba.

— Matote. Neakli... — su mūrmėjau, nebedrįsdamas įkylėti savo klausimais. Nebeklausiau nė apie paaugotą darbo valandas. Žinau tik tiek, kad "Carmen" operai devynis mėnesius buvo įtemptai ruošiasi. Ir tai tik tam, kad balandžio 11, 12 ir 25 d.d. mes turėtumėm keletą malonių valandų Marijos Aukšt. mokyklos salėje. Ten, tikiu, sutiksiu ir tave, mielas skaitytojaus.

k. reik.

A Kučiūnas diriguoja orkestrui repetacijos metu.

GAVOME 246 NAUJUS SKAITYTOJUS

Dar būtinai reikia 254

Daug kas mums rašo, kad Dirva pastaraisiais metais labai toli pažengė ir pralenkė kitus lietuviškus laikraščius.

Žinoma, tokius atsiliepimus malonu skaityti leidėjams ir redaktoriams, bet reikia ir rūpintis, kad dar daugiau būtų padaryta. O be naujų skaitytojų sutelkimo tai nepadarysi. Tat ateikit mums į talką, nes vieni nepajėgiame šios kliūtis nugaleti.

Jei tik išgalit, užsakykit Dirvą savo artimiesiems kaip šventinę, vardadienio ar gimtadienio dovaną. O jei turit kaimynų, kurie dar Dirvos neskaito, bet skaityti galėtų, atsiųskit mums jų adresus. Jiems Dirvą pasiūsim susipažinti. Tegul patys įsitikina ir apsisprendžia, ar galės ateity be Dirvos išsiversti. 500 naujų skaitytojų vėjų vykdydami Dirvą metams duodame už \$6.00.

Siųsdami naujo ar rekomenduojamo skaitytojo adresą naudokitės šia atkarpa, ją atitinkamai užpildę:

Užsakau
Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)

JADVYGAI ir JONUI CHMIELIAUSKAMS,

jų mylimam sūnui ALGIRDUI mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

A. L. T. Sąjungos
Los Angeles sk. nariai ir valdyba

Gilaus liūdėsio valandoje, netekus sūnaus ir brolio,

JADVYGĄ ir JONĄ CHMIELIAUSKUS ir BUŽENŲ ŠEIMĄ

nuoširdžiai užjaučia

Teklė ir Bronius Ivanauskai

Su

JADVYGA ir JONU CHMIELIAUSKAIS

savojo ALGIRDO nesulaukusiais ir galutinai netekusiais, liūdesiu dalinasi

Emilija ir Vincas Rasteniai

Mielus čiurlioniečius

ŠARŪNĄ ir JOLANTĄ PECKUS,

tėveliui ir uošviui inž. P. DRĄSUČIUI mirus, nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdi

Čiurlionio Ansamblis

Poniai ALDONAI DRĄSUTIENEI ir dukrelei JOLANTAI su šeima,

A. A. PRANUI DRĄSUČIUI mirus,

širdingą užuojautą reiškia

V. Balsys ir J. Dragašius

Kolegai Filisteriui

dipl. inž. PRANUI DRĄSUČIUI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

L. T. S. Korp! Neo-Lithuania
Toronte